

บทที่ 4

ลักษณะทั่วไปของกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ในบทนี้ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นสภาพปัจจุบันของกระบวนการเรียนการสอนของรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 ของห้องเรียนปกติก่อนมีการนำกระบวนการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองมาใช้ โดยข้อกำหนดหัวข้อในการอธิบายเป็นดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 อันเป็นผลจากการศึกษาเอกสาร

ส่วนที่ 2 สภาพการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 อันเป็นผลจากการสัมภาษณ์ผู้สอน

ส่วนที่ 3 สภาพการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 อันเป็นผลจากแบบสอบถามที่ผู้เรียนตอบ

ส่วนที่ 4 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้สอนและผู้เรียน

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนกลุ่มที่ผู้วิจัยสอน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 อันเป็นผลจากการศึกษาเอกสาร

รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 เป็นรายวิชาบังคับสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ของทุกคณะ ยกเว้นคณะอักษรศาสตร์ และเป็นรายวิชาบังคับของนิสิตชั้นปีที่ 2 ของคณะวิทยาศาสตร์ รายวิชาทั้งสองเน้นการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน แต่ในความเป็นจริง ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนจะได้รับการเน้นมากที่สุด และมีการเรียนการสอนมากที่สุด เนื่องจากเป็นทักษะที่มีน้ำหนักถึงร้อยละ 70 ในการทดสอบทั้งสองครั้งคือ การทดสอบกลางภาคและปลายภาค ส่วนการพูดจะมีการทดสอบการพูด 2 ครั้ง ในแต่ละรายวิชา โดยที่ไม่มีการสอนอย่างเป็นทางการ และให้น้ำหนักเป็นร้อยละ 10 และเนื่องจากเวลาที่มีอยู่จำกัดในการเรียนการสอน ทักษะการฟังจึงได้รับการจัดให้เป็นทักษะที่ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีแบบฝึกหัดฟังให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองในห้องศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือผู้เรียนสามารถซื้อแถบเสียงไปฟังและฝึกฝนเองได้ในเวลาที่สะดวก ในระยะปลายเทอมก่อนการสอบปลายภาค 2 อาทิตย์จะมีการจัดสอบการฟัง 1 ครั้ง โดยมีความยาวของบททดสอบ 25 นาที และการสอบครั้งนั้นมีน้ำหนักร้อยละ 10 ของการประเมินทั้งหมด จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าน้ำหนักคะแนนร้อยละ 90 เป็นส่วนที่มีการสอบวัดผลหรือเป็นแบบที่เน้นผลผลิต อีกร้อยละ 10 ของคะแนนที่เหลืออยู่เป็นการประเมินแบบการเน้นกระบวนการคือมีการเก็บคะแนนจากงานที่ทำในห้อง งานที่ทำเป็นการบ้าน และงานที่ทำในรูปการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งโดยปกติจะใช้เกณฑ์การนับชิ้นงานที่ทำเป็นหลักในการคิดคำนวณคะแนนในส่วนนี้

จากการพิจารณาวัตถุประสงค์รายวิชาทั้งสองจะพบว่า รายวิชาดังกล่าวเน้นทักษะพื้นฐาน 4 ทักษะ โดยที่รายวิชาที่ 2 มีความซับซ้อนของทักษะมากขึ้นกว่ารายวิชาที่ 1 พอสรุปได้ดังนี้

ทักษะ / รายวิชา	รายวิชาพื้นฐาน 1	รายวิชาพื้นฐาน 2
ทักษะการอ่าน	สามารถอ่านเรื่องและบทความที่มีเนื้อหาทั่วไปแล้วสามารถระบุความคิดหลัก และรายละเอียดได้	สามารถอ่านเรื่องและบทความที่มีเนื้อหาทั่วไปแล้วสามารถระบุความคิดหลัก รายละเอียดและสรุปลงความเห็นได้โดยการอาศัยข้อมูลที่มีอยู่
ทักษะการเขียน	สามารถเขียนประโยคที่ถูกต้องและย่อหน้าสั้น ๆ เพื่อสื่อสารในหัวเรื่องทั่วไปใกล้ตัวผู้เรียน และการเล่าประสบการณ์	สามารถเขียนย่อหน้าที่มีความยาวและซับซ้อน เพื่อแสดงความเหมือนและความต่างและการเขียนข้อความระดับย่อหน้าเพื่อแสดงความคิดของผู้เขียนในเชิงคัดค้านหรือเห็นด้วยกับประเด็นที่ยังเป็นที่โต้แย้งกันอยู่
ทักษะการพูด	สามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้	สามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในสถานการณ์ทั่วไปและการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับหัวเรื่องที่น่าสนใจ และผู้พูดมีความเห็นโต้แย้งได้
ทักษะการฟัง	สามารถเข้าใจความคิดหลักของผู้พูด เพื่อจับคำที่สำคัญซึ่งเป็นคำที่ลงเสียงหนักได้ เพื่อเดาความหมายของคำที่ยากจากบริบทได้ และเพื่อสรุปลงความเห็นจากข้อมูลที่มีอยู่ได้	

ในส่วนที่เกี่ยวกับบทเรียนการอ่าน จะใช้บทเรียนชื่อ Interactions II: A Reading Skills Book โดย Elaine Kim และ Pamela Hartmann รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 จะเรียนบทที่ 1, 2, 3 และ 4 ในบทเรียนดังกล่าว และรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 จะเรียนบทที่ 8, 10, 11 และ 12 ในหนังสือเล่มเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีบทเรียนเสริมเพื่อฝึกการอ่านพร้อมแบบฝึกหัดด้วยรายวิชาละประมาณ 8-10 เรื่อง สำหรับการเขียน บทเรียนจะประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 บทเรียนเสริมเรื่องไวยากรณ์และการเขียนประโยค ส่วนที่ 2 การเขียนย่อหน้าประเภทต่าง ๆ และส่วนที่ 3 บทฝึกเรื่องการแก้ไขประโยคให้ถูกต้อง

การฟัง ใช้บทเรียน Interactions II: A Listening / Speaking Skills Book โดย Judith Tanka และ Lida R. Baker รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 ผู้เรียนจะได้รับการกำหนดให้ไปศึกษาบทเรียนการฟังที่คู่ขนานกับบทเรียนการอ่านด้วยตนเอง คือบทที่ 1, 2, 3, 4, 8, 10, 11 และ 12 บทเรียนเหล่านี้จะไม่มีการเรียนการสอนในห้องเรียน จากการศึกษาบทเรียนการฟังพบว่า บทเรียนแต่ละบทจะประกอบไปด้วยบทเรียนส่วนของการฟัง 4 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 การฟังการสนทนา ส่วนที่ 2 การฟังการบรรยาย ส่วนที่ 3 การสรุปลงความเห็นจากบริบทที่ผู้เรียนฟัง และส่วนที่ 4 เป็นส่วนของการประยุกต์ คือผู้เรียนจะฟังข้อมูลจากผู้พูดแล้วนำมาใช้ในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เติมข้อมูลที่ขาดหายไปในกราฟ หรือจดข้อความจากผู้ที่ใช้โทรศัพท์มาถึง

ในส่วนของการพูด ไม่ได้มีการกำหนดบทเรียนไว้ ผู้สอนจะมีอิสระในการกำหนดกิจกรรมการพูดเอง

นอกจากบทเรียนที่กล่าวมาแล้ว ยังมีบทเรียนที่ใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีอยู่ในศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งประกอบไปด้วยบทเรียนที่อยู่ในรูปสิ่งพิมพ์ และสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น แถบบันทึกเสียง และแถบบันทึกภาพ ซึ่งผู้เรียนจะเลือกเรียนได้ตามความสนใจ แต่สำหรับนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ผู้เรียนจะมีบทเรียนเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างหากประกอบไปด้วยบทเรียนการฟัง บทเรียนศัพท์ และบทเรียนการอ่าน

การประเมินผลของ 2 รายวิชานี้จะมีข้อกำหนดเรื่องการประเมินผลที่ เหมือนกัน ดังนี้

- 1) การสอบกลางภาค คิดเป็นน้ำหนักร้อยละ 35
- 2) การสอบปลายภาค คิดเป็นน้ำหนักร้อยละ 35
- 3) การสอบการฟัง คิดเป็นน้ำหนักร้อยละ 10

4) การประเมินทักษะการพูด คิดเป็นน้ำหนักร้อยละ 10

5) งานที่ทำในห้องเรียน การบ้าน และงานที่ทำในส่วนของ การเรียนรู้ด้วยตัวเอง คิดเป็นน้ำหนักร้อยละ 10

การสอบกลางภาคและปลายภาคทดสอบสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การอ่าน (เนื้อเรื่องสัมพันธ์กับบทเรียน) และคำศัพท์ที่อยู่ในบทเรียน ร้อยละ 50
- 2) ไวยากรณ์ ร้อยละ 25
- 3) การเขียน (ตามลักษณะที่กำหนดและมีข้อมูลให้ส่วนหนึ่ง) ร้อยละ 25

ส่วนที่ 2 สภาพการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 อันเป็นผลจากการสัมภาษณ์ผู้สอน

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลใน 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สอนที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์
2. ผลการสัมภาษณ์ผู้สอน

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สอนที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์

ผู้สอนที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ เป็นอาจารย์ประจำสถาบันภาษา รวมทั้งสิ้น 20 คน (คิดเป็น 25% ของอาจารย์ทั้งหมดที่สอนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2) แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี 11 คน ผู้ที่มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 7-15 ปี 4 คน และผู้ที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 7 ปี 5 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 19 คน อาจารย์ดังกล่าวสำเร็จการศึกษาด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศจำนวน 10 คน ด้านภาษาอังกฤษ 3 คน ด้านภาษาศาสตร์ประยุกต์ 5 คน และด้านการศึกษา 2 คน

2. ผลการสัมภาษณ์ผู้สอน

ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้สอนจำนวน 20 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 25 ของผู้สอนทั้งหมดของรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ประมวลผลจากการสัมภาษณ์ พอสรุปเป็นประเด็นหลัก ๆ ได้ดังต่อไปนี้

ความเห็นเกี่ยวกับรายวิชา

1. ผู้สอนทั้งหมด (20 คน) มีความเห็นว่าภาษาอังกฤษพื้นฐานเป็นรายวิชาที่มีความสำคัญมาก เพราะจะช่วยปูพื้นฐานให้ผู้เรียนได้ศึกษาภาษาอังกฤษในระดับสูงต่อไปได้ และใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิชาเฉพาะในสาขาวิชาของตนได้
2. ผู้สอนทั้งหมด (20 คน) มีความเห็นว่า ถึงแม้รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 จะเป็นรายวิชาที่สำคัญมาก ผู้สอนและผู้เรียน (ตามที่ผู้สอนรับรู้) กลับพบว่า รายวิชาดังกล่าวไม่น่าสอนและเรียนไม่สนุกมากที่สุด ผู้สอนทั้งหมดไม่คิดว่าตนเองได้รับความพึงพอใจในการสอนในระดับที่ตนเองพอใจ

ความเห็นเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอน

1. ผู้สอนทั้งหมด (20 คน) รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 เป็นรายวิชาที่ใช้สอนนิสิตทั้งมหาวิทยาลัย (ประมาณ 4,000 คน) ซึ่งมีความแตกต่างกันมากทั้งด้านความสามารถทางภาษา ประสบการณ์การเรียนรู้ภาษา ความสนใจ ทักษะคิดและความเชื่อที่มีต่อการเรียนภาษา รวมทั้งวิธีการเรียน
2. ผู้สอนทั้งหมด (20 คน) การที่รายวิชาดังกล่าวแต่ละรายวิชาเป็นหลักสูตรเดียวสำหรับนิสิตที่มีความหลากหลายมาก ทำให้ผู้สอนมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนอย่างมาก เนื่องจากนิสิตในกลุ่มเดียวกันมีความหลากหลายสูง ผู้สอนไม่สามารถจะทำให้ผู้เรียนที่มีความสามารถสูงได้พัฒนาต่อไป และในขณะที่เดียวกันผู้สอนก็ไม่สามารถช่วยให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่ำได้พัฒนาความสามารถทางภาษาได้ในระดับที่น่าพอใจ
3. ผู้สอนทั้งหมด (20 คน) การเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 มีเนื้อหาที่ต้องครอบคลุมมาก เพราะเน้นการบูรณาการทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ในระยะเวลาเพียง 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เป็นระยะเวลา 15 สัปดาห์) ในสภาพการณ์ดังกล่าว ผู้สอนจึงต้องรีบเร่งในการสอนเพื่อครอบคลุมเนื้อหาให้ครบ การเรียนการสอนจึงมีลักษณะของผู้สอนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีผลให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายเนื่องจากการเรียนการสอนขาดกิจกรรมที่หลากหลาย และผู้เรียนไม่ได้มีส่วนร่วมเท่าที่ควร
4. ผู้สอนทั้งหมด (20 คน) บทเรียนที่ใช้ในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 ไม่เหมาะสม เนื่องจากเป็นบทเรียนที่ต้องใช้กับนิสิตที่มีความหลากหลายสูงถึงประมาณ 4,000 คน ดังนั้น ระดับความยากง่ายและความน่าสนใจ จึงไม่เหมาะสมกับนิสิตจำนวนมากที่ต้องเรียนรายวิชาดังกล่าว

ความเห็นเกี่ยวกับผู้เรียน

1. ผู้สอนร้อยละ 80 (16 คน) พบว่าผู้เรียนส่วนมากมีพื้นฐานทางภาษาไม่ดีพอที่จะพัฒนาต่อไปในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารความคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเขียน ด้วยเหตุนี้ผู้สอนจึงต้องสอนซ่อมเสริมด้านพื้นฐานไวยากรณ์และโครงสร้างด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการเขียนของตนเองได้ การกระทำดังกล่าวทำให้ผู้สอนมีเนื้อหาการสอนที่ต้องครอบคลุมมากขึ้น ประกอบกับการที่ชั้นเรียนภาษาส่วนใหญ่มีนิสิตในแต่ละชั้นมากถึง 25 คนขึ้นไป ทำให้ผู้สอนมีภาระเรื่องงานที่ต้องตรวจและให้ข้อมูลย้อนกลับมาก
2. ผู้สอนร้อยละ 70 (14 คน) มีความเห็นว่า ผู้เรียนส่วนมากเคยชินกับระบบการเรียนการสอนแบบผู้สอนเป็นศูนย์กลางเป็นส่วนใหญ่มาตลอด รวมทั้งการเรียนทฤษฎีเพื่อทำให้คะแนนเฉลี่ยของการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับสูงและเพื่อการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนส่วนหนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจึงไม่ค่อยได้ผลตามที่คาดหวังไว้ ประกอบกับระบบรองรับ หรือระบบสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ การประเมินผลที่เน้นผลผลิตมากกว่ากระบวนการบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ขาดประสบการณ์ รวมทั้งปัญหาด้านการจัดการและวัสดุอุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ความเห็นเกี่ยวกับการประเมิน

1. ผู้สอนร้อยละ 80 (16 คน) มีความเห็นว่า การประเมินผลรายวิชาภาษาอังกฤษ พื้นฐาน 1 และ 2 เป็นการประเมินผลที่เน้นผลผลิต (Product-oriented evaluation) ถึงร้อยละ 90 มีคะแนนเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่ให้กับการประเมินผลที่เน้นกระบวนการ รูปแบบการประเมินผลดังกล่าวมีผลทางลบต่อบุคคลทั้ง 2 ฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการเรียนการสอนคือ ผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะให้ความสำคัญกับการสอนเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะสอบอย่างมาก จนทำให้ดูเหมือนจะเป็นการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสอบได้ และสำหรับผู้เรียน ผู้เรียนที่มีความสามารถสูงจะเบื่อหน่ายการเรียนในห้องเรียน เพราะไม่ได้เรียนรู้อะไรใหม่่มาก อีกทั้งวิธีการเรียนการสอนค่อนข้างน่าเบื่อ เป็นแบบบรรยายเสียส่วนใหญ่ ส่วนผู้เรียนที่มีความสามารถต่ำ จะพบว่ามีปัญหาเรื่องการทำความเข้าใจกับสิ่งที่ผู้สอนสอน เนื่องจากผู้สอนสอนมากและค่อนข้างเร็วจึงเกิดความเบื่อหน่ายได้ สำหรับผู้เรียนที่อยู่ในระดับปานกลางจะมีปัญหาเรื่องชั้นเรียนที่น่าเบื่อ จึงทำให้ไม่สนใจในการเรียนเท่าที่ควร

2. ผู้สอนร้อยละ 90 (18 คน) มีความเห็นว่า การประเมินผลส่วนที่เป็นการสอบกลางภาคและปลายภาคที่มีน้ำหนักรวมกัน 70% เน้นทักษะการอ่าน การเขียน และไวยากรณ์ ด้วยเหตุนี้ผู้สอนจึงให้ความสำคัญกับทักษะทั้งสองอย่างมาก ทำให้ละเลยทักษะด้านการฟังและการพูดอย่างมาก การกระทำดังกล่าวทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยไม่ได้ช่วยให้พวกเขาพัฒนาในทักษะที่พวกเขาขาดในระดับก่อนมหาวิทยาลัย การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในลักษณะนี้ทำให้ผู้เรียนส่วนหนึ่งมีความรู้สึกว่า การเรียนการสอนซ้ำที่เดิม ไม่ได้มีการพัฒนาจากระดับมัธยมศึกษามากนัก พวกเขายังขาดความมั่นใจ และความสามารถในการพูดและการฟังเช่นเดิม เพราะเหตุนี้ความพึงพอใจในการเรียนของผู้เรียนจึงอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

3. ผู้สอนทุกคนที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ (20 คน) ได้ใช้ความพยายามในรูปแบบต่าง ๆ กันเพื่อให้ชั้นเรียนน่าสนใจ โดยการเพิ่มกิจกรรมที่หลากหลาย แต่การกระทำดังกล่าวจะทำให้เกิดปัญหาตามมาคือ ผู้สอนสอนไม่ครบตามเนื้อหาที่ต้องสอน และที่มีการทดสอบปัญหา ดังกล่าวทำให้ผู้สอนมีความหนักใจเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นการที่มีคะแนนส่วนการประเมินกระบวนการเพียงร้อยละ 10 ทำให้ผู้เรียนบางส่วนไม่สนใจกิจกรรมในห้องเรียนเท่าที่ควร ส่วนกิจกรรมที่เป็นงานในห้องเรียน การบ้าน และงานในศูนย์การเรียนรู้ด้วยตัวเอง ผู้เรียนบางส่วนไม่เห็นความจำเป็นในการพยายามทำด้วยตนเอง ซึ่งอาจเป็นเพราะไม่ใส่ใจ ไม่เห็นความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษเมื่อเทียบกับวิชาคณะ ไม่มีเวลา หรือคิดว่างานนั้น ๆ ยากเกินความสามารถ จึงอาศัยการลอกคำตอบ เพื่อให้มีงานส่งครบและได้คะแนนเก็บ การกระทำดังกล่าวจึงมิได้ทำให้เกิดการพัฒนาในเรื่องการเรียนรู้แต่อย่างใด อนึ่งเมื่อเวลาใกล้สอบ นิสิตส่วนใหญ่จะใช้การท่องจำไปสอบ เพราะข้อกำหนดเรื่องสิ่งที่จะทดสอบของรายวิชาทั้งสองค่อนข้างตายตัวชัดเจน และทดสอบสิ่งที่สอนตรง ๆ เป็นส่วนใหญ่ ในลักษณะนี้ การเรียนภาษาจึงมีลักษณะเหมือนการเรียนรายวิชาในสาขาวิชาเฉพาะของผู้เรียน คือ เรียนเพื่อท่องจำไปสอบเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนทุกคนที่ผู้ศึกษาสัมภาษณ์มีความเห็นว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความสามารถการใช้ภาษาอยู่ในระดับจำกัดมาก เมื่อเรียนจบรายวิชาพื้นฐาน 1 และ 2 แล้ว เพราะนิสิตจะมุ่งความสนใจไปที่การเรียนเพื่อสอบเป็นส่วนใหญ่ มิใช่เรียนเพื่อพัฒนาระดับความสามารถในการใช้ภาษาให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2

1. ผู้สอนทั้งหมด (20 คน) มีความเห็นว่าควรมีการปรับปรุงแบบการประเมินผล ให้เน้นกระบวนการมากขึ้น โดยมีการเสนอแนะน้ำหนักของการประเมินการเรียนรู้ระหว่าง เทอมเป็นร้อยละ 30-50 โดยต้องกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของการประเมินในส่วนนี้ให้ชัดเจน ผู้สอนควรได้รับการฝึกให้มองดูการเรียนรู้เป็นกระบวนการการพัฒนา ผู้สอนต้องประเมิน ผู้เรียนว่าได้พัฒนาจากจุดเริ่มต้นมากน้อยแค่ไหน นอกจากนี้อาจมีการกำหนดให้มีการสอบ ย่อยที่ใช้เวลาไม่มากหลายครั้งในระหว่างเทอมเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีวินัยและรับผิดชอบในการ เรียนรู้ของตนเองมากขึ้น

2. ผู้สอนทั้งหมด (20 คน) มีความเห็นว่าควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นบทบาทของผู้สอนในลักษณะผู้ถ่ายทอดความรู้ มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ กล่าวคือ ผู้สอนควรมีบทบาทสำคัญในการเรียนทักษะที่ต้องการการสอน ได้แก่ ทักษะการเขียน ทักษะการฟัง และทักษะการพูด รวมทั้งความรู้ด้าน ไวยากรณ์ และ โครงสร้าง ที่สำคัญในการใช้ภาษา ในส่วนของทักษะการอ่าน ผู้สอน 16 คนคิดว่าควรมีการส่งเสริมให้ เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ทั้งนี้ต้องมีการปรับปรุงรูปแบบบทเรียนที่มีอยู่ในศูนย์การ เรียนรู้ด้วยตนเองที่เกี่ยวกับทักษะการอ่าน เพื่อให้ครอบคลุมทั้งระดับการแกะภาษา (Decoding Level) ระดับความเข้าใจ (Comprehension Level) และการฝึกหัด (Practice) ซึ่ง อาจหมายถึงการใช้หนังสือนอกเวลาเพิ่มในรูป External reading ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องมี หน้าที่ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความสามารถอยู่ในระดับต่ำอย่างใกล้ชิด และมี ระบบกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทักษะการอ่านจะมีการประเมินแบบกระบวนการตลอดเทอม และแบบเน้นผลผลิตในการสอบ 2 ครั้ง (ซึ่งจะมีน้ำหนักน้อยลง) ส่วนผู้สอนอีก 4 คนมีความ เห็นว่าการสอนการอ่านควรเกิดขึ้นในห้องเรียนด้วย นอกเหนือจากการเรียนด้วยตนเอง สำหรับผู้เรียนที่อ่อน เพื่อเป็นการสรุปและติดตามผลการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นระยะ ๆ รวมทั้งเพื่อการให้คำปรึกษาหรือตอบข้อซักถามของผู้เรียนด้วย

3. ผู้สอนทั้งหมด (20 คน) เห็นว่า ควรพัฒนาการสอนทักษะการเขียนให้เน้นกระบวนการมากขึ้น กล่าวคือ การเรียนการสอนต้องมีจุดเน้นที่ไวยากรณ์หลักที่สำคัญในการเขียน การสอนโครงสร้างประโยคแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในการเขียน การเรียบเรียงความคิด และความรู้ด้านคำศัพท์ การเขียนควรมีรูปแบบที่หลากหลาย และเน้นให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น การเรียนการสอนทักษะการเขียนควรใช้เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ และช่วงเวลานี้อาจใช้เป็นส่วนอภิปรายเรื่องการอ่าน (ซึ่งนิสิตรับผิดชอบในศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง) ส่วนหนึ่ง และการทดสอบย่อยส่วนของการอ่านที่เน้นการตอบคำถามปลายเปิดเพียง 1-2 คำถามต่องานอ่าน 1 ชิ้นเป็นหลัก ในการจัดชั่วโมงสอนดังกล่าวจะสามารถทำให้ผู้สอนใช้ข้อมูลจากการอ่านเป็นข้อมูลสำหรับการเขียนได้ด้วย

4. ผู้สอนร้อยละ 80 (16 คน) เห็นว่าควรมีการจัดการเรียนการสอนทักษะการฟังและการพูดแยกออกต่างหากเป็น 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ และมีหลักสูตรกำหนดไว้ชัดเจน 90% ของผู้สอนที่ ผู้ศึกษาสัมภาษณ์มีความเห็นว่าน่าจะใช้ผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษา และผู้สอนคนไทยที่มีความถนัด และความชำนาญในการสอนทักษะการพูดและการฟัง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนในทักษะดังกล่าวอย่างมีระบบและในปริมาณที่มากขึ้น การจัดการดังกล่าวนอกจากจะทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจสูงขึ้น เพราะได้เรียนในทักษะที่ตนเองต้องการพัฒนาแล้ว ยังทำให้ผู้สอนสามารถเลือกสอนทักษะที่ตนชอบและถนัดได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอนชาวต่างประเทศที่ไม่ถนัดสอนการอ่านและการเขียน (รวมทั้งไวยากรณ์) เท่ากับการฟังและการพูด ปัญหาในอดีตที่อาจารย์ไทยเป็นจำนวนมากไม่ชอบหรือไม่ถนัดสอนการฟังและการพูด รวมทั้งไม่เห็นความสำคัญเนื่องจากได้รับน้ำหนักในการประเมินค่าจะได้รับการแก้ไขด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้สอนอีก 4 คน มีความเห็นว่า ทักษะการฟังและการพูดผู้เรียนควรไปเลือกเรียนในรายวิชาเลือกต่างหาก ทั้งนี้เพราะต้องการให้รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 มีความเข้มในด้านพื้นฐานภาษาและทักษะการอ่าน รวมทั้งทักษะการเขียนมากพอที่ผู้เรียนจะใช้เป็นเครื่องมือศึกษาวิชาเฉพาะของผู้เรียนต่อไปได้

5. ผู้สอนทั้งหมดมีความเห็นว่า ควรเน้นเรื่องการปลูกฝังความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตัวเอง และความรับผิดชอบการเรียนรู้ของตัวเองของผู้เรียนมากขึ้น โดยต้องให้ผู้สอนตระหนักว่า ผู้เรียนอาจมีปัญหาในการปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงนี้เพราะผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับวิธีการสอนแบบเดิมที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้เสียเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นระบบการให้ความช่วยเหลือ และคำปรึกษาในช่วงระยะต่อของการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 เป็นสิ่งที่สำคัญและต้องได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง ในลักษณะนี้ผู้สอนต้องตระหนักว่าบทบาทในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนของตัวเองมีความสำคัญมากไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ การจัดเตรียมบทเรียนและสื่อการสอนรูปแบบต่าง ๆ ควรได้รับการจัดรูปแบบใหม่ให้เหมาะสมเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการและความสนใจที่หลากหลาย รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในศูนย์การเรียนรู้ด้วยตัวเองของสถาบันภาษาและศูนย์การเรียนรู้ย่อยในคณะต่าง ๆ ในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วย

6. ผู้สอนทั้งหมดมีความเห็นว่า ผู้สอนควรปรับเปลี่ยนวิถีคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนไปในทิศทางที่จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อผู้เรียนจะได้โอกาสในการฝึกฝน และพัฒนาศักยภาพตนเองในการเรียนรู้ไปสู่จุดสูงสุดได้ ผู้สอนต้องพยายามปรับตนเองเป็นผู้สอนที่รักการเรียนรู้เพื่อปรับตัวและวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่เปลี่ยนไป และผู้เรียนที่มีความหลากหลายสูง ในกระบวนการดังกล่าว การจัดกิจกรรมพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนในรูปแบบของ Idea-sharing group หรือ Reflective teaching group เป็นสิ่งที่ควรทำอย่างสม่ำเสมอ ในกิจกรรมดังกล่าว ผู้สอนที่มีอายุต่างกัน ประสบการณ์ต่างกัน แนวคิดความเชื่อต่างกัน และวิธีการเรียนการสอนต่างกัน จะได้มาพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ทำให้ผู้สอนสามารถพิจารณาปัญหาต่าง ๆ จากมุมมองที่หลากหลายอันจะนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมยิ่งขึ้น อีกประการหนึ่งการที่ผู้สอนรวมกลุ่มกันในการแก้ปัญหาจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากกันและกัน และสร้างกำลังใจในการทำงานในสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในความคิดของผู้สอนกลุ่มที่ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ การร่วมมือกันจะทำให้ผู้สอนสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายในสภาพการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. ผู้สอน 16 คน มีความเห็นว่า ควรมีการแบ่งผู้เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 ออกเป็น 3 ระดับ คือ เก่ง กลาง และอ่อน ตามความสามารถทางภาษา โดยใช้คะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัยในวิชาภาษาอังกฤษ และคะแนนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 เป็นเกณฑ์ในการแบ่งสำหรับการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 ตามลำดับ และเพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปได้ การจัดระดับดังกล่าวจะเป็นการจัดการภายในของแต่ละคณะ ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกในการสอน และทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามผู้สอนอีก 4 คน มีความเห็นว่าการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนกับเพื่อนที่มีความสามารถต่างกัน จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากเพื่อนได้ เพราะผู้เรียนในช่วงวัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก การเรียนรู้ในบริบทที่ผู้เรียนมีความสามารถต่างกันอาจช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน อันเป็นการพัฒนาทักษะสังคมในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ซึ่งมีความสำคัญมากในการทำงานเป็นกลุ่ม ที่สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มต้องเคารพซึ่งกันและกัน และมองหาจุดเด่นและใช้ประโยชน์จากจุดเด่นของแต่ละคนเพื่อให้งานของกลุ่มลุล่วงไปได้ด้วยดี

8. ผู้สอน 12 คน มีความเห็นว่า สถาบันภาษาควรรนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนให้มากขึ้น ใ้รับกับผู้เรียนและยุคสมัยที่เปลี่ยนไป เช่น การทำบทเรียนที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองให้อยู่ในรูปที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ทางอินเทอร์เน็ต หรือทำเป็นรูปซีดีรอมที่ผู้เรียนสามารถเบิกออกไปเรียนรู้ด้วยตนเองได้ที่อื่น โดยไม่จำเป็นต้องมาใช้อุปกรณ์และสถานที่ในศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม ผู้สอนที่เหลือมีความวิตกกังวลเรื่องความเพียงพอด้านสถานที่และอุปกรณ์ในกรณีที่นิสิตทุกชั้นปีจะได้รับการส่งเสริมให้เรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้การใช้เอกสารการสอนรูปกระดาษ อาจยังมีความจำเป็นอยู่มาก เพื่อลดความต้องการด้านอุปกรณ์ที่มีราคาสูง และทำให้การเรียนรู้เกิดได้ในระดับกว้างในกลุ่มผู้เรียนที่อาจมีปัญหาเรื่องอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย

9. ผู้สอนทั้งหมดมีความเห็นว่าการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินแบบเน้นกระบวนการเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้สอนที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก (ประมาณ 80 คน) มีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้การปฏิบัติไม่แตกต่างกันมากในกลุ่มต่าง ๆ อีกทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะมีวิธมองการศึกษาในทำนองเดียวกัน คือการศึกษาเป็นไปเพื่อการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาและเพื่อการเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่ดีขึ้น การประเมินดังกล่าว

ย่อมหมายถึงการที่ผู้สอนต้องสนใจผู้เรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น ซึ่งหมายถึง ปริมาณงานที่มากขึ้น เพราะการทำงานของครูสอนจะมีมากขึ้นนอกห้องเรียน ในการให้ข้อมูลย้อนกลับ การติดตามความก้าวหน้า การให้คำปรึกษาการให้กำลังใจ และการให้การสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งควรมีการพิจารณา คิดเป็นปริมาณงานของผู้สอนด้วย นอกเหนือจาก ชั่วโมงสอนในห้องเรียน และยังเป็นกรณีของชั้นเรียนที่ใหญ่ งานส่วนนี้จะมากขึ้นเป็นเงาตามตัว การปรับเปลี่ยนในส่วนนี้ต้องมีผลกระทบต่อปรับเปลี่ยนภาระรับผิดชอบของอาจารย์ในสำนักงานอื่น ๆ ที่อาจใช้ผู้ปฏิบัติงานในสายงานอื่น ๆ แทนได้ตามความเหมาะสม

10. ผู้สอน 14 คน เห็นสมควรให้ใช้บทเรียนที่ทำสำเร็จในท้องตลาดเป็นส่วนใหญ่ เพื่อลดปริมาณงานของผู้สอน และเพื่อความน่าสนใจของผู้เรียน โดยต้องมีการเลือกสรรให้เหมาะสมและเปลี่ยนทุก ๆ 3 ปี ผู้สอนควรมีหน้าที่หลักในการเตรียมการสอน การสร้างบทเรียนเสริม การพัฒนาวิธีการเรียนการสอน และการส่งเสริมด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ซึ่งถ้าพิจารณาเนื้องานเหล่านี้จะเห็นได้ว่าเป็นภาระงานที่หนักอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม มีผู้สอนประมาณ 5% เห็นสมควรให้ทำบทเรียนเอง และผู้สอนอีกประมาณ 5 คน ไม่แน่ใจว่าจะทำบทเรียนเอง หรือใช้บทเรียนที่มีอยู่ในท้องตลาด เนื่องจากเป็นอาจารย์ใหม่ที่ยังไม่มีประสบการณ์การทำบทเรียนมาก่อน จึงไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้

ส่วนที่ 3 สภาพการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 อันเป็นผลจากการสอบถามผู้เรียน

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลใน 2 ประเด็นหลัก

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนที่ตอบแบบสอบถาม
2. ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนที่ตอบแบบสอบถาม

ผู้เรียนที่ตอบแบบสอบถาม คือผู้เรียนที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2542 นิสิตทุกคณะที่ตอบแบบสอบถามเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 มีนิสิตคณะวิทยาศาสตร์เพียงคณะเดียวเท่านั้นที่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 เนื่องจากคณะดังกล่าวกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 รายวิชาในภาคเรียนที่ 1 และ 2 ของชั้นปีที่ 2 นิสิต

ที่ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยนิสิตจาก 15 คณะ ได้แก่ คณะรัฐศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะครุศาสตร์ และคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี รวมทั้งสิ้น 806 คน คิดเป็นประมาณร้อยละ 21 ของนิสิตที่เรียนรายวิชาพื้นฐาน 2 ทั้งหมดของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542

แนวคิดที่ผู้วิจัยมีอยู่เดิมเกี่ยวกับการเรียนการสอนในบริบทของไทยคือ ครูหรือผู้สอนจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากในความคิดของผู้เรียน ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับความคิดของกลุ่มผู้เรียนที่ผู้ศึกษาใช้ในการทดลองกระบวนการปฏิสัมพันธ์ และกลุ่มผู้เรียนที่ผู้วิจัยใช้จริงในการศึกษาที่ว่า ผู้สอนมีบทบาทสำคัญมากในกระบวนการเรียนการสอน ผลจากแบบสอบถามที่ได้ แสดงให้เห็นความสำคัญของผู้สอนต่อผู้เรียน เพราะผู้สอนคือผู้ที่มีส่วนกำหนดวิธีการเรียนการสอน และบรรยากาศในการเรียนการสอนด้วย ในส่วนนี้ผู้วิจัยขอสรุปผลที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. นิสิตประมาณร้อยละ 32 มีความเชื่อว่าผู้สอนมีความสำคัญมาก และมีอิทธิพลต่อวิธีการเรียนการสอน รวมทั้งบรรยากาศในการเรียนการสอน ดังจะแสดงให้เห็นในคำตอบของนิสิตบางคนที่คัดลอกมาจากแบบสอบถามเพื่อเป็นตัวอย่างดังนี้

“อาจารย์สอนสนุก มีกิจกรรมมาให้ทำเยอะ ทั้งทำคนเดียวและร่วมทำกับเพื่อน นอกจากจะทำให้เข้าใจบทเรียนง่ายแล้วยังทำให้สนิทกับเพื่อนเร็วด้วย เพราะทำกิจกรรมด้วยกันบ่อย เวลาเรียนจึงไม่่วง...” (นิสิตคณะนิเทศศาสตร์ ปีที่ 1)

“FE I มีการเรียนแบ่งเป็น 2 ครั้ง ๆ ละชั่วโมงครึ่ง ทำให้บรรยากาศการเรียนเป็นไปอย่างกระฉับกระเฉง โดยที่ผู้สอนมีการเตรียมพร้อมมาอย่างดี ในขณะที่ FE II เรียนครั้งละ 3 ชั่วโมงเพียงครั้งเดียว ซึ่งทำให้นิสิตรู้สึกเบื่อหน่ายในช่วงเวลาหลัง ๆ ตรงจุดนี้ผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะต้องกระตุ้นให้นิสิตมีความสนใจในบทเรียนอย่างสม่ำเสมอได้” (นิสิตคณะรัฐศาสตร์ ปีที่ 1)

“จัดอยู่ในเกณฑ์ดี แต่บางครั้งดูเหมือนจะลืมนิด ๆ หน่อย ๆ ไปว่ายังมีเด็กที่ไม่เก่งภาษาอังกฤษเลขนั่งเรียนอยู่ บางเนื้อหาที่อธิบายได้ไม่ดีพอ ทำให้ไม่เข้าใจ และอาจารย์พูดภาษาอังกฤษทำให้บางครั้งไม่เข้าใจเรื่องที่เรียน” (นิสิตคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ปีที่ 1)

“ไม่อยากจะให้อาจารย์จี้ตัวเด็กมากเกินไป บางคนก็ค่อนข้างอ่อนภาษาอังกฤษก็เลยจะขยาดในวิชานี้ไปเลย เพราะโดนจี้จากอาจารย์ อาจารย์ส่วนใหญ่เข้าใจว่านักเรียนคนไหนอ่อนต้องดูแลให้มาก ๆ แต่ในความเป็นจริงแล้วไม่ใช่เลย ยิ่งอาจารย์ให้ความสนใจมาก นักเรียนยิ่งขาดความมั่นใจ ควรใช้วิธีดูแลห่าง ๆ ดีกว่า” (นิติตคณະรัฐศาสตร์ ปีที่ 1)

“ขึ้นอยู่กับอาจารย์แต่ละท่านค่ะ บางท่านก็สอนสนุก น่าสนใจ บางท่านก็ให้ลอกเฉลยอย่างเดียวก็มี แต่โดยรวมแล้ว OK ค่ะ” (นิติตคณະพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ปีที่ 1)

“เป็นหน้าที่สำคัญของการเป็นครู ที่ต้องพยายามทำให้นิสิตเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่เขาไม่รู้หรือรู้มาแล้ว บทบาทของอาจารย์ที่พบมาส่วนใหญ่จะเข้ามาพูด ๆ แล้วก็ออกไป ไม่ได้สร้างความคุ้นเคยระหว่างอาจารย์กับลูกศิษย์ แต่ก็เข้าใจว่าเวลาไม่พอและเรียนในระดับมหาวิทยาลัย แต่หากเรากลับมาคิดสักนิดว่าอาจารย์กับลูกศิษย์สนิทกัน รู้จักชื่อจำชื่อกันได้ คงน่าจะเรียนภาษาอังกฤษมากกว่านี้เยอะ และระหว่างที่สอนก็พูดนอกเรื่องบ้างก็ได้ มันน่าจะใจดี” (นิติตคณະพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ปีที่ 1)

2. นิติตประมาณร้อยละ 36 มีความพอใจในวิธีการเรียนการสอน เพราะมีความเชื่อว่าผู้สอนสอนดี ให้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ไม่เบื่อ มีการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนดี เตรียมการสอนดี และมีความรู้ดี แต่นิติตประมาณ 40% ไม่พอใจกับวิธีการเรียนการสอนโดยกล่าวว่า ผู้สอนสอนตามตำรา สอนแบบบรรยาย ไม่มีกิจกรรมอะไรเลย อีกทั้งผู้สอนไม่นำเทคนิคการสอนที่น่าสนใจมาใช้ทำให้ผู้เรียนเบื่อ ง่วงนอน จึงไม่อยากจะเข้าเรียน แต่ถ้ามีการเก็บคะแนนเข้าชั้นเรียน ผู้เรียนจะเข้าชั้นเรียน แต่ไม่สนใจในการเรียน มักพูดคุยกัน หรือทำกิจกรรมอย่างอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนแทน

3. นิติตประมาณร้อยละ 17 กล่าวว่า ผู้สอนมีบุคลิกภาพเหมาะแก่การเป็นครูคือ ใจดี เป็นกันเอง และสามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีเพียงร้อยละ 4 เท่านั้นที่กล่าวว่า ผู้สอนมีความคาดหวังกับผู้เรียนสูงเกินไป ทำให้ผู้เรียนเครียด และกดดัน บางครั้งผู้สอนอาจจู้จี้หรือดุเด็กต่อหน้าเพื่อน ๆ ซึ่งทำให้เกิดการเสียความรู้สึกในกลุ่มผู้เรียน และมีผลทางลบต่อบรรยากาศในห้องเรียนได้

4. ในส่วนที่เกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียน ผู้เรียนประมาณร้อยละ 26 เชื่อว่าบรรยากาศในการเรียนตื่นตัว น่าสนใจ สนุก กระตือรือร้น มีปฏิสัมพันธ์ อาจารย์พยายามกระตุ้นให้นักคิดและแสดงออก ส่วนนิสิตร้อยละ 21 โดยประมาณกล่าวว่า บรรยากาศในห้องเรียนอบอุ่นเป็นกันเอง อาจารย์เอาใจใส่และเข้าใจผู้เรียนดี ทำให้บรรยากาศไม่เครียด นิสิตประมาณร้อยละ 2 กล่าวถึงความรู้สึกที่ดีในการเรียนเมื่อจำนวนผู้เรียนไม่มาก อาจารย์รู้จักนิสิตทั่วถึง สามารถจำชื่อและเรียกชื่อได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตาม นิสิตประมาณร้อยละ 29 มีความเห็นว่า บรรยากาศในการเรียนการสอนจำเจ น่าเบื่อ เนื่องจากขาดกิจกรรม นิสิตไม่ได้แสดงความคิดเห็น บ่อยครั้งอาจารย์เฉลยแบบฝึกหัดอย่างเดียว ทำให้เด็กไม่ได้ใช้ความคิด นิสิตประมาณร้อยละ 13 คิดว่าบรรยากาศในการเรียนเครียดและกดดัน ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเกร็ง ผื่นใจ จำใจ อาย และถูกบังคับ และนิสิตประมาณร้อยละ 3 กล่าวว่า บรรยากาศเงียบเหงาเศร้าสร้อย ไม่มีใครกล้าพูดในห้องและฟังอาจารย์พูดไม่รู้เรื่อง

ความเห็นเกี่ยวกับบทเรียนที่ใช้

ผู้เรียนประมาณร้อยละ 48 มีความเห็นว่า บทเรียนที่ใช้อยู่ดี มีความครอบคลุม น่าสนใจ ทันสมัย และใช้ประโยชน์ได้ แต่ผู้เรียนประมาณร้อยละ 30 มีความเห็นตรงกันข้าม ในความคิดของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้ บทเรียนที่ใช้มีเนื้อหาไม่น่าสนใจ ไม่เข้มข้น ไม่ทันสมัย ไม่เหมาะกับระดับผู้เรียน และไม่จับกลุ่มไวยากรณ์ที่สอนให้เป็นหมวดหมู่

ความเห็นเกี่ยวกับการศึกษาด้วยตนเองที่ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

นิสิตประมาณร้อยละ 33 คิดว่ากิจกรรมที่มีอยู่ในศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองดี น่าสนใจ และมีความหลากหลาย แต่นิสิตประมาณร้อยละ 28 มีความเห็นตรงกันข้าม กล่าวคือ กิจกรรมดังกล่าวไม่น่าสนใจ ถ้าไม่บังคับจะไม่เข้าไปศึกษาเลย นอกจากนั้นยังมี นิสิตอีกร้อยละ 8 คิดว่าศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองมีกิจกรรมมากมาย แต่เป็นกิจกรรมที่ไม่ น่าสนใจ เพราะส่วนมากเป็นสื่อการเรียนประเภทกระดาษ ร้อยละ 6 ของนิสิตที่ทำแบบสอบถามกล่าวว่าบรรยากาศที่ศูนย์การเรียนรู้ ไม่เอื้อให้กับการเรียนรู้ เพราะต้องเงียบ ขาดการปฏิสัมพันธ์ รวมทั้งอุปกรณ์ในศูนย์อยู่ในสภาพไม่ดี ร้อยละ 4 ของนิสิตกล่าวว่า บริการที่ศูนย์นี้ไม่ดี การเปิดอุปกรณ์การเรียนรู้ที่อื่นที่นอกเหนือจากกระดาษ เช่น วิดีโอ เทป จะยุ่งยากมีขั้นตอนมาก อีกทั้งผู้ให้บริการยังไม่ค่อยสุภาพและไม่ค่อยเป็นมิตรอีกด้วย

อนึ่งมีนิสิตอีกประมาณร้อยละ 17 กล่าวว่า ไม่ได้ไปใช้บริการที่ศูนย์ฯ ดังกล่าวเลย เนื่องจากไม่มีเวลา สถานที่อยู่ไกล ไปลำบาก และไม่ทราบข้อมูล

ต่อคำถามที่ว่า นิสิตคิดอย่างไรกับรูปแบบการศึกษาด้วยตนเอง และการประเมินตนเอง ร้อยละ 35 ของนิสิตคิดว่ารูปแบบที่ใช้อยู่ดี เหมาะสม และมีประโยชน์ แต่นิสิตประมาณร้อยละ 45 คิดว่ารูปแบบการศึกษาด้วยตนเองดังกล่าวน่าเบื่อหน่าย ซ้ำซาก ไม่ได้ผลกับผู้เรียนที่เป็นคนไทย เพราะในความคิดของผู้เรียนที่เป็นเด็กไทย ถ้าผู้สอนไม่บังคับ ผู้เรียนจะไม่ทำ ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนมักจะไม่ไปทำงานตามกำหนดเวลาแต่เนิ่น ๆ จึงมักลอกคำตอบจากคำตอบที่ศูนย์ฯ จัดไว้ให้ผู้เรียนในตอนใกล้ ๆ กำหนดส่งงาน ซึ่งในความคิดของผู้เรียนมิได้ส่งผลดีต่อการเรียนรู้แต่อย่างใด เนื่องจากการกระทำดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่อให้ได้คะแนนเก็บเท่านั้น

ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้สอนในการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ผู้เรียนประมาณร้อยละ 18 กล่าวว่า ผู้สอนมีบทบาทดีมากในการส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนอีกประมาณร้อยละ 42 มีความเห็นว่าผู้สอนไม่ได้ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ เพียงแค่บอกให้นิสิตไปทำงานที่ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง และเมื่อใกล้ ๆ จะถึงกำหนดเวลาส่งงาน ผู้สอนมักจะเตือนให้ผู้เรียนทราบ และมีนิสิตประมาณร้อยละ 8 กล่าวว่า อาจารย์ควรมีบทบาทมากกว่านี้ หรือมีการปรับเปลี่ยนวิธีการบางอย่างเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอยากเรียนรู้ด้วยตัวเองมากขึ้น นิสิตหลายคนได้แสดงความรู้สึกในแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้สอนในการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ดังที่จะขอยกมาเป็นตัวอย่างประกอบข้อมูลข้างต้นดังนี้

“ผู้สอนช่วยกระตุ้นให้นิสิตเข้าศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น โดยมีการเก็บคะแนนผู้ที่ทำ Listening” (นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ปีที่ 1)

“ผู้สอนเป็นผู้ที่ทำให้ผู้เรียนต้องลอกคำตอบของเพื่อนมากขึ้น เพราะอาจารย์มักจะมาบอกตอนใกล้กับช่วงเวลาสอบ โดยกำหนดว่าต้องทำขึ้นนั้นขึ้นนี้ เป็นเรื่องที่น่าเบื่อมาก อาจารย์น่าจะเป็นผู้ที่กระตุ้นให้เด็กเห็นความจำเป็นในการเรียนรู้ด้วยตัวเองมากกว่านี้” (นิสิตคณะนิเทศศาสตร์ ปีที่ 1)

“ผู้สอนควรให้คำแนะนำว่า ควรทำงานอะไร ไม่ควรตั้งว่าต้องทำอะไร การสั่งให้ทำอะไรนั้น นิสิตมักจะลอก key มาส่ง ไม่ได้ทำด้วยความรู้สึกสบายใจ อยากหาความรู้แต่ทำเพราะสภาพบังคับ วิธีที่ดีคือปล่อยให้ไปทำในชั่วโมง FE แล้วอาจารย์ไปคุม” (นิสิต คณะเศรษฐศาสตร์ ปีที่ 1)

“ผู้สอนน่าจะชักจูงให้ไปใช้ โฆษณา โปรโมท ด้วยสิ่งที่น่าสนใจ ไม่ใช่บังคับให้ไป Listening เพื่อเป็นคะแนน” (นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ ปีที่ 1)

“ผู้สอนเพียงแค่ตรวจผลงานที่นิสิตทำไว้เท่านั้น และไม่มี comment ถึงนิสิตเกี่ยวกับงานที่ทำ ทำให้นิสิตอาจจะไม่ทราบว่าจะงานควรปรับปรุงด้านใด” (นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ ปีที่ 1)

“ช่วง writing บาง part อยากให้สามารถส่งอาจารย์ใน SALC (ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง) ตรวจให้ได้ เช่น ส่งวันจันทร์นี้แล้วมารับคืนจันทร์หน้า ให้อาจารย์ช่วยแก้ที่ผิดให้ เพราะถ้าไม่มีอาจารย์ก็ไม่รู้จะเขียนไปทำไม” (นิสิตคณะรัฐศาสตร์ ปีที่ 1)

ความเห็นเกี่ยวกับผลการเรียนรู้

ในส่วนนี้ผู้ศึกษาได้ถามผู้เรียนว่า หลังจากเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 แล้ว ผู้เรียนคิดว่าได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่ ผู้เรียนประมาณร้อยละ 26 ตอบว่าได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นจากตอนมัธยมในภาพรวม และมีผู้เรียนบางกลุ่มได้ระบุทักษะหรือด้านที่เพิ่มใน 5 อันดับแรกดังนี้ ทักษะการเขียนร้อยละ 18 ด้านคำศัพท์ร้อยละ 12 ด้านไวยากรณ์ร้อยละ 10 ทักษะการฟังและพูดร้อยละ 6 และทักษะการอ่านร้อยละ 4 ส่วนผู้เรียนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมีน้อยมากคือน้อยกว่าร้อยละ 1 กล่าวว่า คิดว่าจะนำความรู้ที่ได้จากรายวิชาพื้นฐานดังกล่าวไปใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษในชั้นปีต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม มีนิสิตประมาณร้อยละ 32 คิดว่าตนเองแทบไม่ได้ความรู้เพิ่มเลยหรือน้อยมาก ซึ่งไม่คุ้มกับเวลาที่เสียไป และไม่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งยังมีนิสิตเกินครึ่งของจำนวนนี้ ที่ตั้งข้อสังเกตว่าตนเองได้ความรู้จากรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 น้อยกว่าความรู้ที่ตนเองมีเมื่อครั้งเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัยเสียอีก นอกจากนี้ยังมีผู้เรียนอีกประมาณร้อยละ 5 คิดว่าการเรียนภาษาอังกฤษในชั้นปีที่ 1 เป็นการทบทวนความรู้ภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น

ความเห็นเกี่ยวกับการประเมิน

นิติตประมาณร้อยละ 60 มีความเห็นว่า การประเมินในรูปแบบเดิมคือ การสอบร้อยละ 80 และคะแนนเก็บจากการทำงานระหว่างเทอมร้อยละ 20 เป็นรูปแบบที่เหมาะสมประมาณร้อยละ 80 ของผู้ที่เห็นด้วยกับการประเมินแบบเดิมให้เหตุผลว่าเป็นการประเมินที่ครบทุกทักษะ แต่อีกประมาณร้อยละ 20 ของผู้ที่เห็นด้วยคิดว่า การประเมินรูปแบบเดิมเหมาะสม เพราะไม่ทำให้การเรียนเครียดมากเนื่องจากผู้เรียนมีปัญหาเรื่องการพูดและการฟัง ผู้เรียนบางส่วนในกลุ่มนี้ให้เหตุผลว่า ไม่มีเวลามากพอในการทำงานระหว่างเทอมการศึกษา ดังนั้นคะแนนเก็บในปริมาณน้ำหนักร้อยละ 20 จึงเหมาะสมแล้ว อีกประการหนึ่ง ผู้เรียนบางกลุ่มมีความเห็นว่าการประเมินในส่วนที่เป็นคะแนนเก็บมีความคลุมเครือไม่ชัดเจน และไม่ยุติธรรม ทั้งนี้เพราะมาตรฐานของอาจารย์แต่ละคนไม่เหมือนกัน อย่างไรก็ตาม นิติตประมาณร้อยละ 25 มีความเห็นว่าการประเมินรูปแบบเดิมไม่มีความเหมาะสม น่าจะมีการปรับรูปแบบให้มีคะแนนทำงานระหว่างเทอมมากขึ้น โดยมีการเสนอสัดส่วนคะแนนสอบและคะแนนเก็บหลายรูปแบบ แต่โดยภาพรวมคะแนนเก็บที่เสนอจะอยู่ระหว่างร้อยละ 40-70 นอกจากนี้มีนิติตประมาณร้อยละ 6 ที่เห็นว่าการให้ค่าน้ำหนักในการประเมินทักษะการพูดและการฟังน้อยไป ทั้ง ๆ ที่เป็นทักษะที่นิสิตต้องการมาก เพื่อใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม ก็มีนิติตจำนวนน้อย (ประมาณร้อยละ 1) ที่เสนอให้มีคะแนนเก็บน้อยลงกว่าร้อยละ 20 เพราะไม่มีเวลาทำงานระหว่างเทอมเพื่อเก็บคะแนน และนิติตอีกประมาณร้อยละ 2 ที่เสนอให้ยกเลิกการสอบการฟัง (น้ำหนักร้อยละ 10 ของการสอบร้อยละ 80) เพราะมีการทุจริตในการสอบกันมาก อีกทั้งข้อสอบในแต่ละฟอร์มมีความยากง่ายไม่เสมอกัน และให้แบ่งการสอบการฟังออกเป็น การสอบย่อยหลาย ๆ ครั้ง เพื่อลดความเครียด และส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาดีกว่าการสอบครั้งเดียวเพื่อทำคะแนน ผู้วิจัยได้ยกคำกล่าวของผู้เรียนมาเป็นตัวอย่างประกอบดังนี้

“การประเมินผลควรมีการปรับเปลี่ยน โดยข้าพเจ้าขอเสนอ ดังนี้

1. การสอบ 2 ครั้ง mid-term และ final ให้ค่าน้ำหนักครั้งละ 25% เน้น reading และ writing
2. การสอบพูดควรทำอย่างสม่ำเสมอและให้มีการพูดในหลายสถานการณ์ให้ค่าน้ำหนัก 20%
3. การสอบฟังทำเช่นเดียวกันกับการสอบพูด เพราะจะต้องสัมพันธ์กัน ให้ค่าน้ำหนัก 20%

4. Classwork และ SALC (งานที่ทำในศูนย์การเรียนรู้ด้วยตัวเอง) ให้ค่าน้ำหนักอย่างละ 5% อย่างเดิม” (นิติตคณะรัฐศาสตร์ ปีที่ 1)

“ไม่เหมาะสม ควรเป็น 50 : 20 : 30 (การสอบ : การฟัง : การพูด + classwork + SALC) คือเพิ่มทักษะการฟังเป็นสอบ 2 ครั้ง เพราะในชีวิตประจำวันการฟังสำคัญมาก และนิสิตส่วนใหญ่ยังอ่อนอยู่ คณะเน้นเก็บควรเพิ่มขึ้นเพราะเป็นทักษะที่ควรฝึกฝน ควรให้คะแนนในส่วนแบบฝึกหัดและกิจกรรมมากขึ้น เกรดที่ได้รับควรตัดสินจากทุกทักษะและความใส่ใจ ไม่ควรเน้นหนักไปที่การเขียนตอบในข้อสอบอย่างเดียว เพราะมักจะเห็นว่าคนที่ได้เกรดสูงแต่ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้จริงในชีวิตประจำวัน” (นิติตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1)

“ในความคิดเห็นของผมแล้ว การสอบครั้งเดียวเพื่อเก็บคะแนนเยอะ ๆ ไม่เหมาะสม เพราะเวลานักเรียนจะไม่ขยันสม่ำเสมอ เพราะเวลานักเรียนจะมาขยันช่วงสอบ แต่ถ้ามีการเก็บคะแนนทีละน้อย ๆ และบ่อย ๆ จะทำให้นักเรียนเอาใจใส่บทเรียนมากขึ้น” (นิติตคณะบัญชี ชั้นปีที่ 1)

“หากพูดถึงในกระบวนการเรียนรู้ผมว่าไม่เหมาะสม เพราะมีการทดสอบในการพูดและการฟังน้อยเกินไป ทั้งที่เด็กไทยส่วนใหญ่ที่เรียนระดับอุดมศึกษาต้องผ่านการเรียนภาษาอังกฤษมาไม่ต่ำกว่า 6 ปี บางคนอาจมากกว่า 10 ปีด้วยซ้ำ แต่มักจะพูดหรือฟังไม่รู้เรื่อง คือติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศไม่ได้ แต่หากพูดถึงกระบวนการทดสอบ ผมยังรู้สึกที่เรายังไม่สามารถจัดการสอบที่วัดนักศึกษาได้จริง ซึ่งอาจจะเกิดจากความพยายามทุจริตของผู้เรียนด้วย แต่อย่างไรผมยังสนับสนุนให้เพิ่มน้ำหนักการฟังและพูดมากขึ้น ดีกว่าจะเรียนภาษาอังกฤษกันเข้าไปแต่พูดไม่ได้สักที” (นิติตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1)

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2

เนื่องจากผู้ศึกษาได้ขอให้ผู้เรียนตอบแบบสอบถามปลายเปิด โดยให้หัวข้อกว้าง ๆ ว่า ขอให้เสนอแนะการปรับเปลี่ยนที่สำคัญที่สุด 3 ประการแรกเกี่ยวกับรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามจึงตอบมาหลากหลายมาก ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์เนื้อหาและจับกลุ่มข้อมูล และจะขอนำเสนอข้อเสนอแนะที่มีความถี่ของการพูดถึงสูง 5 ประการแรก รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

1. ประมวลร้อยละ 55 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ควรพัฒนาความสามารถของผู้สอนในการสอน เพื่อสามารถสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน มีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ มีกิจกรรมหลากหลาย ใช้สื่อหลากหลาย สนุกสนาน ไม่เครียด และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน รวมทั้งการเรียนรู้ในกลุ่มเพื่อนมากขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้พูดถึงการพัฒนาให้ผู้สอนมีมาตรฐาน และคุณภาพในการสอนที่ใกล้เคียงกัน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับความเชื่อที่ว่าในความคิดของผู้เรียน ผู้สอนคือบุคคลที่สำคัญที่สุด และเพื่อประกอบข้อมูลนี้ ผู้ศึกษาขอยกข้อเสนอแนะบางประเด็นของผู้เรียนมาเป็นตัวอย่างดังนี้

“ปรับปรุงวิธีการสอนโดยให้นิสิตมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบที่นิสิตสนใจ ไม่ใช่รูปแบบที่ผู้สอนคิดว่าเหมาะสม เพราะหากนิสิตเกิดความไม่สนใจ ไม่ใส่ใจที่จะเรียน วิชานี้ก็แทบจะไม่ใช่อะไรแก่เขาเลย” (นิสิตคณะนิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 1)

“อาจารย์ไทยเก่า ๆ เดิม ๆ สอนขึ้นกระดาน เขียน ๆ ๆ ๆ พุด ๆ ๆ ๆ ไม่มีเทคนิค ทำตามหนังสืออย่างเดียว ไม่มีอารมณ์ขัน เครื่องเครียด น่าเบื่อ” (นิสิตคณะบัญชี ชั้นปีที่ 1)

“อยากให้ผู้สอนกับนิสิตมีปฏิสัมพันธ์กันมากกว่านี้ เช่น การพูดโต้ตอบระหว่างเรียนเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะด้วย” (นิสิตคณะรัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 1)

“ควรปรับให้การเรียนการสอนในทุก ๆ ชั่วโมงมีความน่าสนใจมากขึ้น และมีความหลากหลายเพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้น” (นิสิตคณะเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 1)

2. ประมวลร้อยละ 38 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ควรมีการสอนฟังและพูดมากขึ้นในห้องเรียน ประมวลร้อยละ 25 ของผู้เรียนที่ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ควรมีบทเรียนที่ทันสมัยเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน น่าสนใจ และอยู่ในรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่หนังสือหรือบทเรียนเสริม เช่น เพลงสากล ข่าวหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิดีโอที่อัดเหตุการณ์จริง ๆ ที่น่าสนใจ เพื่อใช้เป็นตัวเสริมบทเรียน ทำให้มีกิจกรรมฟัง พูด และอภิปรายมากขึ้น นอกจากนี้ประมวลร้อยละ 14 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องการให้มีการฝึกใช้ภาษาในห้องเรียนมากขึ้น การสอนควรเน้นการปฏิบัติมากกว่าการท่องจำ การเรียนต้องเน้นว่าได้รู้หรือพัฒนาทักษะในการใช้ภาษามากกว่าการเน้นเรื่องคะแนน

3. นิติประมาณร้อยละ 12 ของผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้ผู้สอนสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น อยากให้ผู้สอนเข้าใจผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน ประสบการณ์การเรียนรู้และประสบการณ์ชีวิตที่ต่างกัน และให้การเอาใจใส่อย่างเท่าเทียมกัน

4. นอกเหนือจากข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะประเด็นการปรับเปลี่ยนที่น่าสนใจอีกหลายข้อ ซึ่งอาจนำมาพิจารณาในการปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป เช่น ประมาณร้อยละ 10 ของผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานจัดระบบผู้สอนแบบทีมเพื่อให้ผู้เรียนกลุ่มเดียวได้พบผู้สอนมากกว่า 1 คน (อาจเป็น 2 คน) หรืออาจแยกผู้สอนตามทักษะ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนทุกกลุ่มได้มีโอกาสเรียนกับอาจารย์ชาวต่างประเทศ หรืออาจารย์ไทยที่มีวามถนัดด้านทักษะการฟังและการพูด พร้อม ๆ กับอาจารย์ที่มีความชำนาญด้านการอ่านและการเขียนในการเรียนเทอมเดียวกัน นิติประมาณร้อยละ 7 มีความเห็นว่าบทเรียนมีมากเกินไป ทำให้การเรียนการสอนต้องดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมการจำไปสอบเสียส่วนใหญ่ ผู้เรียนประมาณร้อยละ 6 ต้องการให้มีการสอนการเขียนเพิ่มขึ้น แต่ควรปรับปรุงให้วิธีการนำเสนอไม่ใช่สอนการเขียนแบบเน้นรูปแบบมากเกินไปเพื่อจำไปสอบ นอกจากนี้ยังมีผู้เรียนอีกประมาณร้อยละ 7 ที่ต้องการให้เน้นบทบาทผู้เรียนในการรับผิดชอบการเรียนมากขึ้น ค้นคว้าศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ประเด็นแนะนำสุดท้ายที่น่าสนใจมากในความคิดของผู้วิจัย เพราะผู้เรียนเริ่มตระหนักถึงบทบาทของผู้เรียน และวิธีการเรียนภาษาที่ถูกต้องมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีผู้เรียนประมาณร้อยละ 4 ที่ตอบแบบสอบถามกล่าวว่าต้องการให้มีทางเลือกใหม่เพิ่มในการทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เช่น E-mail คุยกับผู้สอน หรือทำงานตามความสนใจ และนิติประมาณร้อยละ 2 กล่าวถึงการมีหนังสือนอกเวลาสนุก ๆ อ่าน ในส่วนนี้ด้วย ผู้วิจัยขอยกคำพูดของผู้เรียนมาประกอบเป็นตัวอย่างดังนี้

“มีงานอื่น ๆ สัก 1-2 ชิ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า หัดอ่านผ่านตาบ้างก็ยิ่งดี”
(นิติคณะครุศาสตร์ ปีที่ 1)

“อยากให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนมากกว่านี้ เช่น ใน class อยากให้อาจารย์พูดภาษาอังกฤษตลอดถ้าเป็นไปได้ ให้เด็กพยายามตอบคำถามเป็นภาษาอังกฤษด้วย และอยากให้มีงานนอก class ที่เด็กต้องใช้ภาษาอังกฤษแบบลองผิดลองถูกก็ได้ เช่น ออกไปสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว เป็นต้น” (นิติคณะวิทยาศาสตร์ ปีที่ 1)

5. ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งที่พบในคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามคือ ประเด็นที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการให้ความสำคัญกับเรื่องไวยากรณ์ภาษา ผู้เรียนประมาณร้อยละ 10 มีความกังวลเรื่องความรู้พื้นฐานด้านไวยากรณ์ โดยกล่าวว่า การสอนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานน่าจะมีการเน้นเรื่องการสอนปรับพื้นฐานไวยากรณ์ เพราะผู้เรียนกลุ่มนี้คงคิดว่าตนเองมีพื้นฐานด้านนี้ไม่ดี และทำให้ขาดความมั่นใจในการเรียน นอกจากนี้ผู้เรียนอีกประมาณร้อยละ 6 ที่กล่าวว่า ข้อสอบรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 ควรเน้นเรื่องความถูกต้องของภาษา (ไวยากรณ์) ให้น้อยลง มีนิติตประมาณร้อยละ 2 ขอให้ยกเลิกการสอบส่วนที่เป็น Error Recognition ไปเลย ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับความรู้สึของผู้เรียนส่วนใหญ่ในกลุ่มที่ผู้ศึกษาใช้ทดลองกระบวนการปฏิสัมพันธ์ เพราะประมาณร้อยละ 60 ของผู้เรียนแสดงความกังวลเรื่องพื้นฐานด้านไวยากรณ์ของตนเอง ประกอบกับข้อสอบส่วนที่เน้นไวยากรณ์มีน้ำหนักมากถึงประมาณร้อยละ 30 ของข้อสอบทั้งหมด ทั้งส่วนที่เป็นข้อสอบกลางภาคและปลายภาคของรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 ด้วย

ส่วนที่ 4 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้สอนและผู้เรียน

จากการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง พอสรุปประเด็นหลักได้ดังนี้

1. ผู้สอนทั้งหมดและผู้เรียนประมาณร้อยละ 40 มีความรู้สึกว่าการเรียนการสอนค่อนข้างเน้นไปทางผู้สอนเป็นศูนย์กลาง อย่างไรก็ตาม มีผู้เรียนประมาณ 36% ที่พอใจกับวิธีการเรียนการสอนเพราะมีกิจกรรมที่หลากหลายที่สร้างเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีประมาณร้อยละ 55 ที่เห็นว่าควรพัฒนาความสามารถของผู้สอน เพื่อสามารถสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน มีเทคนิคที่น่าสนใจ และหลากหลายในการสอน และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนมากขึ้น จากข้อมูลส่วนนี้ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นความต้องการในการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนในห้องเรียนให้มีความหลากหลาย น่าสนใจ และผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น

2. ผู้สอนประมาณร้อยละ 80 และผู้เรียนประมาณร้อยละ 38 มีความเห็นว่าควรมีการสอนการฟังและการพูดมากขึ้นในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะที่ตนเองได้ฝึกหัดมาน้อยหรือไม่ได้มีโอกาสฝึกหัดมาก่อนเลยในการเรียนช่วงก่อนเข้ามหาวิทยาลัย ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน (และนอกห้องเรียน) ควรเน้นการสื่อสารที่ใช้

ภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน ผู้สอนอาจส่งเสริมกิจกรรมการฟัง และการพูดได้บ่อย ๆ ในหลาย ๆ รูปแบบเพื่อทำให้ผู้เรียนมีความกล้าและมั่นใจในการสื่อสารมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกฝนให้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะการฟัง ผู้เรียนต้องใช้เวลาฝึกฝนด้วยตนเองมากนอกห้องเรียน ซึ่งผู้สอนอาจช่วยแนะนำให้ทำกิจกรรมการฟังอื่น ๆ ที่สนุกสนาน เช่น การฟังเพลง หรือการดูรายการทางโทรทัศน์ที่เป็นภาษาอังกฤษและไม่ยากนัก เช่น รายการเที่ยวเมืองไทย ที่เป็นส่วนหนึ่งของรายการ Newsline เป็นต้น

3. ผู้สอนทั้งหมดและผู้เรียนประมาณร้อยละ 45 มีความเห็นว่าบรรยากาศในการเรียนการสอนค่อนข้างเครียด และน่าเบื่อเนื่องจากผู้สอนมีสิ่งที่จะต้องสอนมาก กอปรกับ ผู้เรียนมีพื้นฐานที่ต่างกัน ผู้สอนจึงต้องพยายามสอนสิ่งที่ผู้สอนคิดว่าผู้เรียนมีปัญหาในปริมาณที่มาก และในเวลาที่สูง จนผู้เรียนเกิดอาการเบื่อหน่าย และกดดัน อีกประการหนึ่ง การสอบมีน้ำหนักมากถึงร้อยละ 70 ของการประเมินทั้งหมด ผู้สอนและผู้เรียนจึงใช้เวลาดังกล่าวส่วนมากในห้องเรียนเพื่อครอบคลุมประเด็นทั้งหมดที่จะมีการทดสอบ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นหลาย ๆ ลักษณะให้เกิดความหลากหลาย ไม่น่าเบื่อ เช่น การเรียนเรื่อง Error Identification และประเด็น ไวยากรณ์ที่สำคัญ อาจออกมาในรูปการแก้ข้อผิดของเพื่อน ๆ ที่เกิดจากการฝึกพูดในห้อง หรือการฝึกเขียน Learning Log นอกห้องเรียนเป็นประจำ เพื่อช่วยในการตรวจหาข้อผิดพลาดเขียนของตนเองได้ดีขึ้น เป็นต้น

4. ผู้สอนทั้งหมด มีความเห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองควรได้รับการพัฒนา รวมทั้งการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้สอนให้มีส่วนช่วยในการเรียนรู้ด้วยตัวเองของผู้เรียนมากขึ้น จากการวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนประมาณร้อยละ 45 พบว่าการศึกษาดังกล่าวด้วยตนเองน่าเบื่อหน่าย ซ้ำซาก ไม่ได้ผลกับผู้เรียนคนไทย ผู้เรียนประมาณร้อยละ 42 มีความเห็นว่า ผู้สอนไม่ได้ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเพียงพอ เพียงแต่คอยบอกให้ไปทำงานในศูนย์ฯ ดังกล่าว นอกจากนี้ นิสิตประมาณร้อยละ 35 คิดว่ากิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองไม่น่าสนใจ ถ้าไม่บังคับจะไม่เข้าไปศึกษาเลย และ นิสิตอีกประมาณร้อยละ 30 ที่กล่าวถึงปัญหาอื่น ๆ ในการมาใช้บริการในศูนย์การเรียนรู้ฯ เช่น บรรยากาศที่เคร่งเครียด เพราะต้องเงียบ หรือบรรยากาศที่ไม่ค่อยเป็นมิตรเพราะผู้ให้บริการค่อนข้างดุ หรือการเปิดปิดที่เป็นเวลาราชการซึ่งผู้เรียนบางกลุ่มไม่สะดวก หรือไม่เกิดความต้องการใช้ในเวลาที่เปิดบริการ

รวมทั้งการที่ผู้เรียนบางกลุ่มบางคนไม่มีเวลามาใช้บริการเลย เนื่องจากการเรียนที่คณะหนักมาก ด้วยเหตุผลเหล่านี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้สอนต้องปรับบทบาทให้เหมาะสมขึ้นในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และเปิดทางเลือกในการเรียนรู้ด้วยตัวเองให้กับผู้เรียนมากขึ้น เพื่อมิให้ระบบมาสกัดกั้นโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

5. ผู้สอนทั้งหมดมีความเห็นว่า ชั้นเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 ประกอบไปด้วยผู้เรียนที่หลากหลายทั้งทางด้านความสามารถ ความสนใจ วิธีการเรียน และอื่น ๆ นอกจากนั้นการเรียนการสอนที่ต้องครอบคลุมเนื้อหาหมาก และชั้นเรียนที่มีขนาดใหญ่ยังทำให้ผู้สอนมิได้มีโอกาสสนใจผู้เรียนแต่ละคนเท่าที่ควร สำหรับผู้เรียน มีนิสิตประมาณร้อยละ 12 ของผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความต้องการที่จะให้ผู้สอนสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างรายบุคคลมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีให้คำปรึกษารายบุคคลโดยมีกำหนดพบผู้เรียนแต่ละคนครั้งละ 20-30 นาที สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อพูดคุยสอบถามความก้าวหน้าและให้คำปรึกษาในเรื่องการเรียนและเรื่องอื่น ๆ ที่ผู้สอนพอจะช่วยเหลือได้ และเพื่อให้ผู้สอนได้รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบฟอร์มเพื่อบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนแต่ละคน ทั้งด้านข้อมูลส่วนตัว และข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ขึ้น

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนกลุ่มที่ผู้วิจัยศึกษา

ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มผู้เรียน 2 กลุ่ม เพื่อใช้ในการศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 กับผู้วิจัย ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกกลุ่มที่ 1 ว่า “คณะหนึ่งกลุ่มที่ 77” และกลุ่มที่ 2 ว่า “คณะสองกลุ่มที่ 130”

คณะหนึ่งกลุ่มที่ 77 มีนิสิตทั้งสิ้น 26 คน เป็นผู้เรียนมาจากโรงเรียนต่างจังหวัด 14 คน และที่เหลือ 12 คน เป็นผู้เรียนจากโรงเรียนในกรุงเทพฯ เป็นชาย 7 คน หญิง 19 คน นิสิตกลุ่มนี้มีจำนวนผู้ที่ได้ A และ B+ และ B 13 คน และ C+ และ C และ D+ 13 คน จากรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 ทำให้มีลักษณะการกระจายของความสามารถที่เหมาะสม ไม่มีนิสิตอ่อนมากเกินไป D เลย เกรดเฉลี่ยของกลุ่มในวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 คิดเป็นประมาณ 2.8 คือสูงกว่าความสามารถปานกลาง และเมื่อพิจารณาประกอบกับเกรดเฉลี่ยในรายวิชาภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมปลายของกลุ่มที่สูงถึง 3.44 และคะแนนเฉลี่ยของคะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัยในรายวิชาภาษาอังกฤษที่ระดับประมาณ 72 คะแนน จะเห็นได้ว่านิสิตกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษในภาพรวมในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

จากแบบฟอร์มข้อมูลส่วนตัวของผู้เรียน (ภาคผนวก ค) ผู้เรียนมีทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษเมื่อเริ่มภาคการศึกษาดังนี้

นิสิต 12 คน บอกว่ามีทัศนคติในทางบวก

นิสิต 3 คน บอกว่ารู้สึกเฉย ๆ กับวิชาภาษาอังกฤษ

นิสิต 11 คน บอกว่ามีทัศนคติในทางลบ

เหตุผลที่นิสิตกล่าวถึงในกรณีที่นิสิตมีทัศนคติไปในทางลบคือ

1. เกิดความท้อถอย เพราะเรียนมาเป็นสัปดาห์ แต่ไม่เห็นพัฒนาการของตัวเองเท่าที่ควร คือพูดไม่ได้ ฟังไม่ได้ เขียนไม่ได้ และอ่าน (ที่คิดว่าทำได้ดีที่สุด) ก็ไม่ได้ดีนัก เนื่องจากคำศัพท์มีน้อย และไวยากรณ์ที่จำเป็นในการอ่านก็ไม่ดีนัก จึงอ่านได้ช้า และตีความหมายประโยคผิด

2. การสอนในระดับก่อนมหาวิทยาลัย และในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 เน้นไวยากรณ์และทักษะการอ่านมากเกินไป ทำให้ไม่มีโอกาสได้ฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจริง ๆ และเมื่อขาดโอกาสในการฝึกใช้ภาษา โอกาสที่จะได้ใช้ความรู้ทางภาษาที่เรียนมาจึงมีน้อย ทำให้ขาดความคล่องตัวและความมั่นใจในการใช้

3. บรรยากาศในการเรียนการสอนเคร่งเครียด และผู้สอนใช้วิธีครูเป็นศูนย์กลางของการเรียนเสียเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ผู้เรียนไม่ได้มีส่วนร่วม บางครั้งบรรยากาศน่าเบื่อมาก เพื่อนร่วมชั้นเรียนขาดความสนใจจึงพูดคุย หรือทำกิจกรรมอย่างอื่นแทนในห้องเรียน บ่อยครั้งสภาพดังกล่าวทำให้ผู้สอนเองเบื่อหน่าย ไม่มีกำลังใจในการสอน จนถึงขั้นอารมณ์เสีย สภาพเหล่านี้จึงทำให้เกิดบรรยากาศที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้

4. การได้เกรดไม่ดี ทั้ง ๆ ที่พยายามขยันเรียนขึ้นแล้ว แต่เกรดยังไม่กระเตื้องขึ้นตามที่คาดหวังไว้ ทำให้เกิดความท้อถอย และไม่อยากจะพยายามอีก

สำหรับกลุ่มนิสิตที่มีทัศนคติในทางบวกต่อการเรียนภาษาอังกฤษให้เหตุผลดังนี้

1. ชอบภาษาอังกฤษ เพราะว่าเป็นวิชาที่สนุก เรียนแล้วสนุกกว่าวิชาอื่น ๆ ครูสอนสนุก บรรยากาศในการเรียนไม่เคร่งเครียด

2. ชอบภาษาอังกฤษ เพราะใช้ภาษาอังกฤษในการทำกิจกรรมที่ชอบอื่น ๆ เช่น ฟังเพลง ดูหนัง เล่นอินเทอร์เน็ต อ่านนิตยสาร หนังสือพิมพ์ และนวนิยายที่ชอบ รวมทั้งช่วยให้ได้ขยายโลกทัศน์ของตนเองในการท่องเที่ยวไปตามที่ต่าง ๆ และการมีเพื่อนใหม่

3. ชอบภาษาอังกฤษเพราะมีประโยชน์มากในปัจจุบันทั้งในการเรียนและวิชาชีพ

4. ชอบภาษาอังกฤษ เพราะเรียนรู้ได้ง่าย ไม่ซับซ้อนเหมือนวิชาอื่น ๆ เช่น คณิตศาสตร์ เคมี และฟิสิกส์ เป็นต้น

ส่วนนิสิตกลุ่มที่มีทัศนคติแบบกลาง ๆ คือไม่ชอบและไม่เกลียด 1 คน (นิสิตที่ได้ A) ให้ความเห็นว่า การเรียนภาษาอังกฤษในความคิดของตนเองไม่ว่าจะเรียนในระดับไหน ไม่มีอะไรใหม่ ดังนั้นวิชาภาษาอังกฤษจึงเป็นวิชาพักผ่อนของเขา และไม่ต้องใช้ความพยายามมากก็ได้ A เนื่องจากความรู้พื้นฐานดี ในความคิดของนิสิตผู้นี้ การเรียนภาษาอังกฤษให้ได้ก็ต้องสั่งสมมาตั้งแต่แรก ๆ จะพัฒนาให้ดีขึ้นไม่ได้ ส่วนนิสิตอีก 2 คน ให้ความเห็นว่า วิธีการเรียนการสอนในห้องที่พบมายังไม่เป็นที่น่าพอใจนัก เพราะไม่ได้สอนเรื่องที่ตนเองสนใจ และไม่ได้เน้นการฝึกฝน จะชอบการได้โอกาสไปศึกษาเองนอกห้องตามที่ตนเองสนใจมากกว่า เพราะการกระทำดังกล่าวจะเป็นการใช้ภาษาในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งที่ตนชอบ และได้ฝึกฝนในส่วนที่ตนเองคิดว่ายังไม่ดีพอด้วย อีกทั้งมีอิสระในการเรียนมากกว่าการต้องมานั่งเรียนในห้องอย่างเฉยๆ เสมอ ๆ หรือการต้องเข้าไปทำแบบฝึกหัดที่เลือกทำตามความสนใจได้ในศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีเวลาทำการเฉพาะ และในเวลาที่เปิดทำการดังกล่าวตนเองอาจไม่ต้องการไปใช้บริการ หรือคิดธุระอื่น ๆ อยู่ก็ได้

จากแบบฟอร์มประเมินความพร้อมของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ภาคผนวก ง) และแบบประเมินตนเองของผู้เรียน (ภาคผนวก จ) สามารถสรุปข้อมูลเป็นภาพรวมของผู้เรียนกลุ่มที่ 77 ในเรื่องบทบาทของผู้สอน บทบาทของผู้เรียน และลักษณะของผู้เรียนภาษาที่ดี แรงจูงใจในการเรียน และผลการประเมินตนเองเรื่องคุณสมบัติของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ในตารางที่ 3-6 ดังนี้

ตารางที่ 3 ความเชื่อของนิสิตคณะหนึ่งกลุ่มที่ 77 เรื่องบทบาทของผู้สอน

ข้อที่	ข้อความ	ใช่ (%)	ไม่ใช่ (%)
1	ผู้สอนคือผู้ที่กำหนดว่าจะเรียนอะไร อย่างไรและใช้เวลาเท่าไร	81	19
2	ผู้สอนคือผู้ประเมินผู้เรียน	85	15
3	นิสิตจะพอใจถ้าผู้สอนกำหนดเป้าหมายในการเรียนให้นิสิต	62	38
4	นิสิตชอบให้ผู้สอนวิเคราะห์ปัญหา และคิดหาวิธีแก้ปัญหาให้นิสิต	46	54
5	ผู้สอนที่ดีต้องคอยจัดหาแบบฝึกหัดให้นิสิต และหมั่นทดสอบนิสิตอยู่เสมอ	58	42
6	ผู้สอนที่ดีต้องคอยให้ความช่วยเหลือนิสิตอยู่เสมอ	77	23
7	ผู้สอนที่ดีต้องทำให้นิสิตขยันเรียนได้	62	38
8	ผู้สอนที่เก่งต้องทำให้นิสิตเรียนได้ดี	38	62

จากภาพรวมเรื่องบทบาทของผู้สอนจะเห็นได้ว่า นิสิตส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับผู้สอนมากในเกือบทุกประเด็น ในความคิดของนิสิตกลุ่มนี้ผู้สอนจะมีบทบาทสูงในกระบวนการเรียนการสอน กล่าวคือร้อยละ 85 ของนิสิตคณะหนึ่งที่เลือกมาศึกษาเชื่อว่าผู้สอนคือผู้ประเมินผู้เรียน และร้อยละ 81 เชื่อว่าผู้สอนคือผู้ที่กำหนดว่าจะเรียนอะไร อย่างไร และใช้เวลาเท่าไร ร้อยละ 77 ของนิสิตกลุ่มนี้เชื่อว่าผู้สอนที่ดีต้องคอยให้ความช่วยเหลือนิสิตอยู่เสมอ ร้อยละ 62 ของนิสิตกลุ่มดังกล่าวจะพอใจเมื่อผู้สอนกำหนดเป้าหมายในการเรียนให้นิสิต และเชื่อว่าผู้สอนที่ดีต้องทำให้ผู้เรียนขยันเรียนได้ และร้อยละ 58 ของนิสิตคิดว่าผู้สอนที่ดีต้องคอยจัดหาแบบฝึกหัดให้นิสิตและหมั่นทดสอบนิสิตอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม มีนิสิตเพียงร้อยละ 46 และร้อยละ 38 ชอบให้ผู้สอนวิเคราะห์ปัญหา และคิดหาวิธีแก้ปัญหาให้นิสิต และมีความเชื่อว่าผู้สอนที่เก่งต้องทำให้นิสิตเรียนได้ดีตามลำดับ เมื่อผู้วิจัยได้พูดคุยกับผู้เรียนกลุ่มนี้ในการสัมภาษณ์ทั่วไป

(ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ครั้งที่ 1) พบว่า การที่นิสิตมีความเชื่อเช่นนั้นเป็นเพราะ นิสิตคิดว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่แล้ว ควรคิดวิเคราะห์ได้เอง รวมทั้งการที่นิสิตส่วนใหญ่จะแก้ปัญหาโดยปรึกษากลุ่มเพื่อนและรุ่นพี่มากกว่าอาจารย์ ส่วนเรื่องการทำที่ผู้เรียนส่วนใหญ่เชื่อว่า ผู้สอนมิได้มีบทบาทหลักในการทำให้ผู้เรียนเรียนได้ดีนั้น ผู้เรียนให้เหตุผลว่า ในความคิดของตน การเรียนภาษาอังกฤษให้ได้ดีต้องอาศัยความสนใจ ความชอบ ความขยันหมั่นฝึกฝน และพื้นฐานภาษาที่ค่อนข้างดี ดังนั้นการทำที่ผู้เรียนจะเรียนได้ดีหรือไม่นั้น ผู้เรียนส่วนใหญ่จึงเห็นว่าน่าจะขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนมากกว่า

ตารางที่ 4 ความเชื่อของนิสิตคณะหนึ่งกลุ่มที่ 77 เรื่องบทบาทของผู้เรียนและลักษณะของผู้เรียนภาษาที่ดี

ข้อที่	ข้อความ	ใช่ (%)	ไม่ใช่ (%)
1	นิสิตรู้ดีว่าตนเองมีความสนใจอะไร	85	15
2	นิสิตรู้ดีว่าตนเองมีปัญหาอะไรในการเรียนภาษาอังกฤษ	96	4
3	เมื่อได้รับงานคืนจากผู้สอนนิสิตสนใจศึกษาข้อผิดพลาดของตนเอง	88	12
4	นิสิตเรียนรู้จากข้อผิดพลาดของตนเอง และมักไม่ทำผิดซ้ำ	62	38
5	นิสิตมักจะเจียบในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ เพราะกลัวจะอายเมื่อทำผิด	62	38
6	ในการเรียนภาษาอังกฤษนิสิตชอบลองผิดลองถูกเสมอ	54	46
7	นิสิตรู้ตัวเมื่อใช้ภาษาผิด	54	46
8	นิสิตรู้ว่าถ้าจะเก่งภาษาอังกฤษต้องหมั่น ใ้ช้อยู่เสมอ	100	0
9	นิสิตมักหาโอกาสใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนเสมอ	15	85
10	นิสิตเรียนภาษาอังกฤษไม่ดีเพราะความจำไม่ดี และท่องไม่เก่ง	8	92

ประเด็นที่น่าสนใจที่ได้จากความเชื่อของผู้เรียน เรื่องบทบาทของผู้เรียนและลักษณะของผู้เรียนภาษาที่ดีคือ นิสิตกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 85 ทราบถึงความสนใจของตนเอง และร้อยละ 96 ทราบว่าตนเองมีปัญหาอะไรในการเรียนภาษาอังกฤษส่วนมากของ นิสิตจะสนใจศึกษาข้อผิดพลาดของตนเองเมื่อได้รับงานคืนจากผู้สอน ร้อยละ 88 และร้อยละ 62 ของผู้เรียนในกลุ่มนี้คิดว่าตนเองเรียนรู้จากข้อผิดพลาดของตนเอง และไม่ทำซ้ำอีก ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่น่าสนใจ เพราะแสดงให้เห็นระดับของการเรียนรู้ภาษา 2 ระดับ คือ การจำได้ (Recognition) และความสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องในสถานการณ์ที่ต้องสื่อสาร (Production) ผู้เรียนภาษาในบริบทของเราจะมีระดับการเรียนรู้แบบจำได้สูง แต่เมื่อถึงระดับการใช้เพื่อการสื่อสารจะต่ำกว่า กรณีดังกล่าวนี้มักทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยในการเรียน เพราะคิดว่าเรียนเท่าไรก็ใช้ภาษาไม่ได้ดีเสียที ตรงประเด็นนี้สิ่งที่ผู้สอนต้องอธิบายให้เข้าใจ คือ การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไม่ได้อาศัยความจำอย่างเดียว แต่อาศัยการใช้ภาษาบ่อย ๆ เพราะการได้มีโอกาสใช้ภาษาบ่อย ๆ จะทำให้เกิดความเป็นอัตโนมัติ (Automaticity) ในการใช้ภาษามากขึ้น มิใช่เป็นปัญหาด้านภูมิปัญญาของผู้เรียนภาษาแต่อย่างใด ซึ่งคำอธิบายนี้จะสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เรียนในข้ออื่น ๆ ที่เหลือ ได้แก่ การที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 85 ยังไม่ได้หาโอกาสใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนเท่าที่ควร ผู้เรียนร้อยละ 62 โดยประมาณมักจะเจ็บเพราะอายุเมื่อทำผิด มีผู้เรียนเพียงร้อยละ 54 ลองผิดลองถูกในการใช้ ภาษา และรู้ตัวเมื่อใช้ภาษาผิด อย่างไรก็ตาม จากผลที่ได้ในมิติที่ 2 พบว่า ผู้เรียนทั้งหมด ร้อยละ 100 ทราบดีว่าการเรียนภาษาต้องหมั่นใช้อยู่เสมอ แต่ก็ยังมีผู้เรียนเพียงร้อยละ 15 เท่านั้นที่พยายามหาโอกาสใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนอยู่เสมอ ประเด็นนี้แสดงให้เห็น ลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของผู้เรียนคือ ผู้เรียนมักจะรู้ว่าทำอะไรจึงจะเรียนได้ดี แต่ ปัญหาจะอยู่ที่ผู้เรียนไม่ได้ทำสิ่งนั้น เพราะสาเหตุที่สำคัญหลายประการ ทั้งที่เป็นสาเหตุที่ เกี่ยวกับตัวเองและสิ่งแวดล้อมในกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมด ประเด็นสุดท้ายในส่วนที่ เกี่ยวกับบทบาทความสัมพันธ์ของความจำ และความสามารถในการเรียนภาษา มีนิสิตเพียง ร้อยละ 8 เท่านั้นที่คิดว่าตนเองเรียนภาษาอังกฤษได้ไม่ดีเพราะความจำไม่ดี และท่องไม่เก่ง ส่วนร้อยละ 92 ไม่คิดว่าเป็นเช่นนั้น ส่วนหนึ่งกล่าวว่าตนเองพยายามท่องจำแล้ว ขยันแล้ว แต่ทำไม่ได้ดีสักที บางคนกล่าวว่าพยายามเรียนพิเศษมาก ๆ แล้วก็ยังพบว่าได้คะแนนไม่ดี ส่วนพวกที่เหลือในกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย กล่าวว่าการศึกษาภาษาอังกฤษให้ดีต้องอาศัยการจำ หลักไวยากรณ์ และศัพท์ที่ได้สั่งสมมาเป็นเวลานาน รวมทั้งการหาโอกาสใช้บ่อย ๆ ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่น่าสนใจมากอีกประเด็นหนึ่งในการพูดคุยกับผู้เรียน เพื่อการวิเคราะห์ตนเอง และวิธีการเรียนรู้ของตนเอง

ตารางที่ 5 ความเชื่อของนิสิตคณะหนึ่งกลุ่มที่ 77 เรื่อง แรงจูงใจในการเรียน

ข้อที่	ข้อความ	ใช่ (%)	ไม่ใช่ (%)
1	นิสิตต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เพราะสำคัญต่อการเรียนและอาชีพ	100	0
2	นิสิตคิดว่าความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ช่วยให้นิสิตมีชีวิตส่วนตัวและสังคมที่มีความสุข	100	0
3	นิสิตชอบภาษาอังกฤษเพราะได้คะแนนดีมาตลอด	12	88
4	นิสิตจะมีกำลังใจในการเรียนเมื่อได้รับข้อมูลย้อนกลับที่ดี และผู้สอนคอยให้คำชม	88	12
5	นิสิตคิดว่าการเรียนภาษาอังกฤษไม่ดีเป็นปมด้อยและทำให้ขาดความมั่นใจในตัวเอง	58	42
6	นิสิตพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่ยากในการเรียนภาษาอังกฤษ	42	58
7	นิสิตมักเจียบในชั้นเรียนเพราะกลัวอายเมื่อทำผิด	62	38
8	นิสิตมีความเชื่อมั่นว่าถ้าตนพยายามจะพัฒนาตนเองในการเรียนภาษาได้	96	4

จากการที่นิสิตประเมินตนเองในเรื่องแรงจูงใจในการเรียน จะเห็นได้ว่านิสิตทั้งกลุ่มมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ เพื่อประโยชน์ด้านการเรียนและอาชีพ รวมทั้งประโยชน์ด้านสังคมและส่วนตัว อีกทั้งร้อยละ 96 ของนิสิตในกลุ่มมีความเชื่อมั่นว่าถ้าตนเองพยายามจะพัฒนาตนเองในการเรียนภาษาได้ จากข้อมูลดังกล่าวนี้ทำให้ได้ภาพที่น่าสนใจของนิสิตกลุ่มนี้คือ มีความเชื่อเรื่องประโยชน์ภาษาอังกฤษ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ซึ่งนับว่าเป็นแรงเสริมที่ดีในการเรียนภาษา นอกจากนี้สิ่งที่คุณเหมือนจะเป็นแรงเสริมในการเรียนที่ดีอีกประการหนึ่งคือ มีนิสิตเพียงร้อยละ 12 ที่เชื่อมโยงความชอบภาษาอังกฤษกับคะแนนที่ดี ทั้ง ๆ ที่นิสิตกลุ่มนี้มีความสามารถด้านภาษาค่อนข้างสูง แต่อย่างไรก็ตามการได้คำชมและข้อมูลย้อนกลับที่ดีจากผู้สอนร้อยละ 88

การเจียบโนชั้นเรียนเพราะกลัวอายเมื่อทำผิดร้อยละ 62 และการหลีกเลี่ยงสิ่งที่ยากในการเรียนร้อยละ 42 ก็นับเป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นอิทธิพลภายนอกที่สำคัญที่ส่งผลต่อความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อตนเอง และต่อการเรียนรู้ อันได้แก่ ความรู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับ ความพึงพอใจและภาคภูมิใจในตนเอง ความมั่นใจในตัวเอง รวมทั้งความรู้สึกที่ว่าตนเองสามารถควบคุมตนเองและสิ่งแวดล้อมได้

โดยสรุปแล้ว นิสิตกลุ่มนี้โดยเฉลี่ยมีระดับความสามารถทางภาษาสูงกว่าระดับปานกลาง มีทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษที่ผ่านมาที่แสดงสถานะที่ค่อนข้างสมดุลย์ในภาพรวมคือ มีทัศนคติในทางบวก 12 คน เฉย ๆ 3 คน และลบ 11 คน ในส่วนของความพร้อมของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่าโดยภาพรวมผู้เรียนส่วนใหญ่คิดว่าผู้สอนมีบทบาทที่สำคัญและเป็นบทบาทหลักในการเรียนรู้ ยกเว้นประเด็นเรื่องการวิเคราะห์ปัญหาและการคิดหาวิธีแก้ปัญหาที่มีผู้เรียนร้อยละ 54 (มากกว่าครึ่งเพียงเล็กน้อย) ที่คิดว่าประเด็นดังกล่าวไม่ใช่หน้าที่ของผู้สอน และผู้เรียนร้อยละ 62 คิดว่านิสิตจะเรียนได้ดีหรือไม่มันไม่ได้เป็นหน้าที่ของผู้สอน นอกจากนี้ ภาพรวมที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งคือ นิสิตทั้งหมด ร้อยละ 100 เห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษที่มีต่อชีวิตทุก ๆ ด้านของตน นิสิตร้อยละ 96 คิดว่าถ้าตนเองพยายามจะเรียนภาษาได้ดีขึ้น และนิสิตทั้งหมดร้อยละ 100 รู้ว่าตนเองจะเก่งภาษาอังกฤษได้ต้องหมั่นใ้ช้อยู่เสมอ แต่มีนิสิตเพียงร้อยละ 15 เท่านั้นที่มักหาโอกาสใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนเสมอ ซึ่งประเด็นสุดท้ายนี้ จะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า นิสิตมีความเชื่ออย่างหนึ่งแต่การปฏิบัติจริงเป็นอีกลักษณะหนึ่งซึ่งไม่สอดคล้องกัน ทำให้สามารถอธิบายได้ส่วนหนึ่งว่าทำไมผู้เรียนภาษาจึงไม่สามารถรักษาระดับความรู้และพัฒนาความรู้ด้านภาษาได้ การขาดการฝึกฝน ซึ่งหมายรวมถึงการขาดการสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมกับตนเองในการเรียนรู้ การสร้างโอกาส และการได้รับโอกาส อีกทั้งแรงสนับสนุนในการเรียนรู้จากกระบวนการเรียนการสอน ดูเหมือนว่าจะจะเป็นประเด็นที่ต้องได้รับความสนใจอย่างจริงจังมากขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน

นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้ประเมินพัฒนาการของตนเองในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ที่นับว่าเป็นคุณสมบัติหลักของผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง คุณสมบัติ 6 ด้านดังกล่าวได้แก่ การมีความพร้อมและเต็มใจร่วมรับผิดชอบในการเรียนรู้ การมีความสามารถวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง การมีความสามารถกำหนดเป้าหมายและวางแผนใน

การเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การมีความสามารถประเมินตนเองได้ การมีความสามารถแก้ปัญหาได้ และการมีความภาคภูมิใจในตนเอง จากการให้นิสิตประเมินตนเองในส่วนที่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว โดยใช้เกณฑ์ 1-5 ซึ่ง 1 หมายถึงน้อยที่สุด และ 5 หมายถึงมากที่สุด ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของทั้งกลุ่มของการประเมินตนเองในพัฒนาการแต่ละด้านเป็นดังนี้

ตารางที่ 6 ผลการประเมินตนเองของนิสิตคณะหนึ่งกลุ่มที่ 77 เรื่อง คุณสมบัตินของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

คุณสมบัติน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.
1. มีความพร้อมและเต็มใจร่วมรับผิดชอบในการเรียนรู้	3.8	0.52
2. สามารถวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง	3.7	0.44
3. กำหนดเป้าหมายและวางแผนในการเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้	3.5	0.59
4. สามารถประเมินตนเองได้	3.8	0.67
5. สามารถแก้ปัญหาได้	3.2	0.67
6. มีความภาคภูมิใจในตนเอง	3.5	0.59

โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่า นิสิตกลุ่มนี้ประเมินตนเองในส่วนที่เกี่ยวกับคุณสมบัตินของผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ในระดับค่อนข้างมากถึงมาก (3.2-3.8) โดยที่คุณสมบัติเรื่อง การมีความพร้อมและเต็มใจร่วมรับผิดชอบในการเรียนรู้ และการมีความสามารถประเมินตนเองได้ อยู่ในระดับสูงที่สุดคือ $\bar{X} = 3.8$ รองลงมาคือ ความสามารถวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง (3.7) อันดับต่อมาคือ ความสามารถกำหนดเป้าหมายและวางแผนในการเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และความภาคภูมิใจในตนเอง (3.5) และอันดับสุดท้ายคือ ความสามารถแก้ปัญหาได้ (3.2) จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยได้ภาพรวมว่า ผู้เรียนกลุ่มนี้มีความเชื่อว่าตนเองมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ที่เอื้อกับการเรียนรู้ด้วยตนเองค่อนข้างสูงถึงสูง จึงทำให้เชื่อได้ว่า เมื่อผู้เรียนกลุ่มนี้ได้รับโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเอง พวกเขาจะมีปฏิกิริยาตอบรับที่ดี และส่งผลเชิงบวกต่อบรรยากาศในการเรียนการสอน ทักษะคิดต่อการเรียนรู้ และผลของการเรียนรู้ในภาพรวม

คณะสอง กลุ่มที่ 130

นิสิตทั้งสิ้น 24 คน เป็นผู้เรียนมาจากโรงเรียนในต่างจังหวัด 5 คน และที่เหลือ 19 คน เป็นผู้เรียนจากโรงเรียนในกรุงเทพฯ เป็นชาย 12 คน หญิง 12 คน นิสิตกลุ่มนี้มีจำนวนผู้ที่ได้ B+ เพียง 1 คน และที่เหลือจะอยู่ในกลุ่มความสามารถปานกลางและค่อนข้างต่ำ คือ C+, C, D+ และ D รวม 23 คน โดยภาพรวมนิสิตกลุ่มนี้มีการกระจายของคะแนนอยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างต่ำ เกรดเฉลี่ยของกลุ่มในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 คิดเป็นประมาณ 2.08 และเมื่อพิจารณาความสามารถทางภาษาอังกฤษย้อนหลังไปในสมัยชั้นมัธยมปลาย ก่อนเข้าสู่ระบบมหาวิทยาลัยจะพบว่า นิสิตกลุ่มนี้โดยภาพรวมมีความสามารถอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำกล่าวคือ มีนิสิต 13 คน ได้เกรดเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมปลายอยู่ในระดับ 1-2 และนิสิต 9 คน ได้เกรดเฉลี่ยในระดับดังกล่าวอยู่ในระดับ 3 และนิสิต 2 คน ได้เกรดเฉลี่ยอยู่ในระดับ 4 ซึ่งเมื่อคำนวณเกรดเฉลี่ยในภาพรวมของความสามารถภาษาอังกฤษก่อนเข้ามหาวิทยาลัย พบว่าอยู่ในระดับประมาณ 2.5 คะแนนเฉลี่ยของวิชาภาษาอังกฤษในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยประมาณ 51 คะแนน และเนื่องจากนิสิตคณะสองไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษพื้นฐาน และภาษาอังกฤษรายวิชาอื่น ๆ เลยในชั้นปีที่ 1 จึงทำให้การเรียนภาษาอังกฤษขาดตอนไป 1 ปีเต็ม ๆ สาเหตุดังกล่าวอาจมีส่วนทำให้นิสิตส่วนใหญ่ไม่สามารถรักษาระดับความรู้พื้นฐานที่มีอยู่ไว้ได้ดีพอสำหรับการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 ในเทอมการศึกษาที่ 1 ของชั้นปีที่ 2 และรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 ในเทอมการศึกษาที่ 2 ของชั้นปีที่ 2 ได้

จากแบบฟอร์มข้อมูลส่วนตัวของผู้เรียน (ภาคผนวก ค) ผู้เรียนมีทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษเมื่อเริ่มภาคการศึกษาดังนี้

นิสิต 2 คน บอกว่ามีทัศนคติในทางบวก

นิสิต 6 คน บอกว่าไม่มีอคติ

นิสิต 16 คน บอกว่ามีทัศนคติในทางลบ

เหตุผลที่นิสิตกล่าวถึงในกรณีที่นิสิตมีทัศนคติในทางลบคือ

1. ผู้เรียนคิดว่าการเรียนภาษาอังกฤษต้องท่องจำมากทำให้เบื่อ
2. ผู้เรียนสับสนด้านไวยากรณ์และคำศัพท์ พยายามศึกษาและท่องจำ แต่พัฒนาได้ช้ามาก ได้หน้าลืมหลังตลอด
3. ผู้เรียนเห็นว่าการเรียนภาษาอังกฤษยากมาก เรียนเข้าใจได้ยาก เรียนเท่าไรก็ไม่สามารถแม้แต่จะพูดหรือเขียนประโยคสั้น ๆ ได้ถูกต้อง

4. ผู้เรียนคิดว่าคนที่จะเรียนภาษาได้ดีต้องเป็นคนกล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตัวเอง ชอบถามคำถาม แต่ตนเองเป็นคนไม่กล้า ประกอบกับกลัวครูด้วย

5. การเรียนการสอนในห้องผู้สอน ไม่สนใจผู้เรียนแต่ละคนเท่าที่ควร คือผู้สอนจะสอนลักษณะเดียวกันหมด แม้ผู้เรียนจะมีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกันมาก ทำให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐาน ไม่ดีตามไม่ทัน และเกิดทัศนคติไม่ดีกับการเรียน

6. ผู้เรียนไม่ชอบภาษาอังกฤษ เพราะทำคะแนนได้ยาก คิดว่าพยายามเรียนอย่างไรก็ไม่มีความดีหวังแค่ให้สอบผ่าน

7. ผู้เรียนคิดว่าภาษาอังกฤษยากมาก แม้แต่เรื่องการอ่านออกเสียง อ่านไม่ออก ทำให้อายเพื่อนมากเวลาถูกเรียกให้พูดหรืออ่านในห้องเรียน

8. ผู้เรียนคิดว่าเรียนภาษาอังกฤษมานานหลายปีแล้วแต่ไม่อาจใช้ได้ดี ไม่สามารถอ่านตำราภาษาอังกฤษ และพูดสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างเป็นอัตโนมัติมากขึ้น

9. ผู้เรียนที่อาศัยเพื่อนช่วยเมื่อมีปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่าการที่ตนเองคอยถามเพื่อนเรื่อย ๆ เมื่อไม่เข้าใจ ไวยากรณ์และศัพท์ ทำให้เพื่อนรำคาญ และบางครั้งเพื่อนก็ไม่อาจอธิบายได้ จึงทำให้เกิดอุปสรรคและความท้อถอยในการเรียน

สำหรับนิสิตที่มีทัศนคติในทางบวกต่อการเรียนภาษาอังกฤษให้เหตุผลดังนี้

1. นิสิตมีประสบการณ์ที่ดีในการเรียนภาษาในอดีต คิดว่าถึงเวลาที่จะได้อ่านเพิ่มเติมทั้งเรื่อง ไวยากรณ์และคำศัพท์ เพื่อให้ใช้ภาษาได้ดีในชีวิตจริง

2. นิสิตได้ใช้ภาษาอังกฤษทำกิจกรรมหลายอย่างในชีวิตจริง เช่น ฟังเพลง ดูหนัง และเล่นเกมส้อมพิวเตอร์ อยากใช้ภาษาในการอ่านเอกสารภาษาอังกฤษในการเรียน และสื่อสารกับชาวต่างชาติได้

อย่างไรก็ตาม มีนิสิต 6 คน ที่ไม่มีอคติกับวิชานี้โดยให้คำอธิบายดังนี้

1. นิสิตรู้ว่าภาษาอังกฤษสำคัญ ต้องเรียน และพยายามเรียนให้ได้ดี อยากอ่านตำราภาษาอังกฤษได้ดี

2. นิสิตอยากใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารจริง ๆ ได้ โดยพยายามฝึกฟังสำเนียงการพูดจากภาพยนตร์ต่างประเทศ และฝึกฟังเพลงสากล

3. นิสิตอยากเก่ง อยากหาทุนไปเรียนต่างประเทศ หาเจ้านายฝรั่ง แต่ไม่กล้าพูดในห้องเพราะกลัวผิด และไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนเลย

4. นิสิตอยากใช้ภาษาได้อย่างเป็นอัตโนมัติมากขึ้น เคยเรียนสนทนาแล้ว และมีโอกาสไปต่างประเทศบ่อย ๆ แต่ยังมีปัญหาในการใช้ภาษา เพราะคิดว่าคนที่จะเก่งต้องกล้าแสดงออก และฝึกฝนบ่อย ๆ

จากการประเมินภาพรวมของนิสิตกลุ่มนี้ จะเห็นได้ว่านิสิตส่วนใหญ่ (ประมาณ ร้อยละ 67) มีทัศนคติในทางลบต่อการเรียนภาษาอังกฤษที่ผ่านมา และจากการสัมภาษณ์ (ทั่วไป) ครั้งที่ 1 และการสัมภาษณ์ (เชิงลึก) ครั้งที่ 2 ของผู้เรียนทั้งกลุ่ม ทำให้ได้ข้อสรุปหลักว่านิสิตกลุ่มดังกล่าว (22 คน ใน 24 คน) มิได้คิดว่าการพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษอยู่ในลำดับความสำคัญต้น ๆ ในขณะที่เรียนอยู่ในชั้นปีที่ 2 แต่นิสิตเหล่านี้คิดว่าวิชาหลักต่าง ๆ ของคณะและของภาค มีความสำคัญมากจึงต้องพยายามทำคะแนนให้ได้ดี ประกอบกับการเรียนในสาขาวิทยาศาสตร์มีการทำงานในห้องปฏิบัติการมาก และวิชาบางรายวิชามีการบ้านมาก นิสิตเหล่านี้กล่าวว่า เหตุผลดังกล่าวเป็นเหตุผลที่ทำให้ไม่สามารถหาเวลาศึกษาภาษาอังกฤษที่ต้องใช้เวลาและความพยายามอย่างต่อเนื่องจริงจังได้ เพราะนิสิตกลุ่มนี้มีความเชื่อว่าตนเองมีพื้นฐานภาษาอังกฤษที่ไม่ดี

จากแบบฟอร์มประเมินความพร้อมของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ภาคผนวก ง) และแบบประเมินตนเองของผู้เรียน (ภาคผนวก จ) สามารถสรุปข้อมูลเป็นภาพรวมของผู้เรียนกลุ่มที่ 130 ในเรื่องบทบาทของผู้สอน บทบาทของผู้เรียน และลักษณะของผู้เรียนภาษาที่ดี แรงจูงใจในการเรียน และผลการประเมินตนเองเรื่องคุณสมบัติของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ในตารางที่ 7-10 ดังนี้

ตารางที่ 7 ความเชื่อของนิสิตคณะสองกลุ่มที่ 130 เรื่อง บทบาทของผู้สอน

ข้อที่	ข้อความ	ใช่ (%)	ไม่ใช่ (%)
1	ผู้สอนคือผู้ที่กำหนดว่าจะเรียนอะไร อย่างไรและใช้เวลาเท่าไร	67	33
2	ผู้สอนคือผู้ประเมินผู้เรียน	58	42
3	นิสิตจะพอใจถ้าผู้สอนกำหนดเป้าหมายในการเรียนให้นิสิต	63	37
4	นิสิตชอบให้ผู้สอนวิเคราะห์ปัญหา และคิดหาวิธีแก้ปัญหาให้นิสิต	67	33
5	ผู้สอนที่ดีต้องคอยจัดหาแบบฝึกหัดให้นิสิต และหมั่นทดสอบนิสิตอยู่เสมอ	50	50
6	ผู้สอนที่ดีต้องคอยให้ความช่วยเหลือนิสิตอยู่เสมอ	67	33
7	ผู้สอนที่ดีต้องทำให้นิสิตขยันเรียนได้	58	42
8	ผู้สอนที่เก่งต้องทำให้นิสิตเรียนได้ดี	46	54

จากภาพรวมเรื่องบทบาทผู้สอน พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับผู้สอนมากในเกือบทุกประเด็น กล่าวคือผู้สอนคือผู้ที่กำหนดว่าจะเรียนอะไร อย่างไรและใช้เวลาเท่าไร (ร้อยละ 67) นิสิตชอบให้ผู้สอนวิเคราะห์ปัญหา และคิดหาวิธีแก้ปัญหาให้นิสิต (ร้อยละ 67) และผู้สอนที่ดีต้องคอยให้ความช่วยเหลือนิสิตอยู่เสมอ (ร้อยละ 67) นิสิตร้อยละ 63 ในกลุ่มนี้จะพอใจถ้าผู้สอนกำหนดเป้าหมายในการเรียนให้นิสิต และในลำดับถัดลงมาคือนิสิตร้อยละ 58 มีความเชื่อว่าผู้สอนคือผู้ประเมินผู้เรียน และผู้สอนที่ดีต้องทำให้นิสิตขยันเรียนได้ อย่างไรก็ตาม ในประเด็นที่ว่าผู้สอนที่ดีต้องคอยจัดหาแบบฝึกหัดให้นิสิตและหมั่นทดสอบนิสิตอยู่เสมอ มีผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในจำนวนเท่า ๆ กัน และมีนิสิตเพียงร้อยละ 46 เท่านั้นที่คิดว่าผู้สอนที่เก่งต้องทำให้นิสิตเรียนได้ดี

เมื่อนำผลที่ได้เกี่ยวกับความเชื่อของผู้เรียนเรื่องบทบาทของผู้สอนมาพิจารณา เทียบกับผลที่ได้ในประเด็นเดียวกันของนิสิตคณะหนึ่งพบว่า ความเชื่อของผู้เรียนเกี่ยวกับบทบาทของผู้สอนไม่แตกต่างกันมาก แต่จำนวนผู้เชื่อหรือไม่เชื่อในบางประเด็นในมิตินี้แตกต่างกันค่อนข้างชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น ร้อยละ 85 ของนิสิตคณะหนึ่งกลุ่มที่เลือกมาศึกษา เชื่อว่าผู้สอนคือผู้ประเมินผู้เรียน ในขณะที่ร้อยละ 58 ของนิสิตคณะสองกลุ่มที่เลือกมาศึกษา มีความเชื่อเช่นนั้น และร้อยละ 81 ของนิสิตคณะหนึ่งเชื่อว่าผู้สอนคือผู้ที่กำหนดว่าจะเรียนอะไร อย่างไร และใช้เวลาเท่าไร แต่เพียงร้อยละ 67 ของนิสิตคณะสองมีความเชื่อเช่นนั้น หรือร้อยละ 77 ของนิสิตคณะหนึ่งเชื่อว่าผู้สอนที่ดีต้องคอยให้ความช่วยเหลือ นิสิต อยู่เสมอ แต่มีนิสิตคณะสองเพียงร้อยละ 67 ที่เชื่อเช่นนั้น ข้อสังเกตดังกล่าวเป็นประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยพยายามศึกษาจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั่วไป (ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ครั้งที่ 1) พอสรุปเหตุผลหลักที่น่าจะอธิบายความแตกต่างนี้ได้ 2 ประเด็น กล่าวคือ ลักษณะการเรียน การสอนของนิสิตคณะสองมีการปฏิบัติงานในห้องทดลองมาก นิสิตจะต้องทำงานทดลองที่ตนเองรับผิดชอบในหลายวิชาด้วยตนเอง จัดบันทึกผลการทดลอง ศึกษาจากผลการทดลอง เพื่อค้นหาคำตอบที่ต้องการ ศึกษาจากข้อผิดพลาดและความสำเร็จของการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อทำรายงานส่ง ทั้งนี้การปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการดังกล่าว จะมีผู้สอนและผู้ควบคุมห้องปฏิบัติการเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก และที่ปรึกษา อีกทั้งยังมีเพื่อนในชั้นเรียน 1-2 คนเป็นคู่แกล้ง รูปแบบการเรียนดังกล่าว เป็นรูปแบบการเรียนที่นิสิตคณะสองมีความคุ้นเคยมาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 (ขณะนี้นิสิตเป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 เทอมที่ 2)

เหตุผลประเด็นที่ 2 คือ การที่นิสิตได้ทำงานกับกลุ่มเพื่อน ได้แสดงรับผิดชอบงาน ของตนเองอย่างเต็มที่ และในกระบวนการเรียนรู้ได้ใช้ความคิดไตร่ตรองหาเหตุผล สังเกต และปรึกษาหารือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการเรียนรู้ ด้วยลักษณะดังกล่าวนี้ ประกอบกับการที่นิสิตมีวุฒิภาวะที่สูงขึ้น (ปีที่ 2) จึงน่าจะเป็นเหตุผลที่อธิบายว่าทำไมนิสิต คณะสองจึงมีความเชื่อว่าผู้สอนมีบทบาทในบางประเด็นดังที่ยกตัวอย่างมาน้อยกว่าผู้เรียน ในคณะหนึ่งที่มีการเรียนการสอนเน้นการสอนแบบบรรยาย (Lecture) เป็นสำคัญ

ประเด็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจในส่วนที่เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องบทบาทของผู้สอนของนิสิตทั้ง 2 กลุ่มคือ ร้อยละ 46 ของนิสิตคณะหนึ่งชอบให้ผู้สอนวิเคราะห์ปัญหาและคิดหาวิธีแก้ปัญหาให้นิสิต แต่ร้อยละ 67 ของนิสิตคณะสองมีความเชื่อเช่นนั้น ซึ่งถ้าพิจารณาโดยผิวเผินแล้ว ดูเหมือนว่าจะจะเป็นข้อมูลที่ขัดแย้งกับลักษณะของผู้เรียนของคณะสองดังที่ได้กล่าวแล้ว แต่จากการพูดคุยในการสัมภาษณ์ครั้งที่ 1 พบว่า นิสิตคณะสองที่เลือกตอบว่าใช่ในประเด็นดังกล่าว คิดถึงวิชาภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ เพราะดังที่ได้กล่าวแล้วว่า นิสิตส่วนใหญ่ของกลุ่มนี้มีผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ มีทัศนคติเชิงลบต่อการเรียน และขาดความพึงพอใจในผลการเรียน ทั้ง ๆ ที่นิสิตหลายคนกล่าวว่าได้พยายามอย่างมากแล้ว ซึ่งน่าจะเป็นเหตุผลอธิบายได้ว่า นิสิตอาจคิดว่าครูยังต้องมีบทบาทสำคัญในการช่วยนิสิตวิเคราะห์ปัญหา และคิดหาวิธีแก้ปัญหาให้นิสิต ภาพที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ทำให้เราสามารถเห็นอิทธิพลของกระบวนการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ที่มีต่อกัน อันส่งผลต่อผู้เรียนที่มีส่วนสัมผัสกับกระบวนการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ นั้น และทำให้ผู้วิจัยได้พบว่า การที่ผู้เรียนจะถ่ายโอนวิธีการเรียนรู้จากรายวิชาหนึ่งมายังอีกรายวิชาหนึ่ง (วิชาทางสาขาวิทยาศาสตร์ที่มีการทดลองมายังวิชาภาษาอังกฤษ) อาจต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานหลายตัว กล่าวคือนิสิตที่เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง สังเกต ใฝ่ใคร่ตรวจหาเหตุผล แก้ปัญหาและทำงานให้ลุล่วง โดยการศึกษาด้วยตนเองและกับกลุ่มเพื่อนซึ่งเป็นส่วนสำคัญในวิชาสายวิทยาศาสตร์ อาจไม่สามารถถ่ายโอนวิธีการเรียนมาใช้ในวิชาภาษาอังกฤษได้ทั้งหมด เพราะเหตุผลที่สำคัญบางประการที่ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษควรศึกษา และข้อคิดนี้เองทำให้ผู้วิจัยได้คิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์การสอนภาษาโดยใช้บทเรียนประเภทเรียนรู้ด้วยตนเองที่จัดทำเป็น โปรแกรมสำเร็จรูปให้ผู้เรียนแล้ว ไม่ได้ผล อีกทั้งยังส่งผลเสียกับทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อผู้สอน และการเรียนรู้ที่สถาบันภาษาเคยประสบมา และจากประสบการณ์การสอนในลักษณะดังกล่าวที่ได้รับรู้จากการสัมมนาด้านการเรียนการสอนภาษาในระดับประเทศ และจากการศึกษาผลการดำเนินการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง โดยขาดการเตรียมพร้อมที่เหมาะสมของผู้เรียนในสถานศึกษาหลาย ๆ แห่งในต่างประเทศ อันเกิดจากสาเหตุสำคัญคือ ความเข้าใจผิดที่ว่า การเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น จะทำให้ครูหมดบทบาทที่สำคัญไป เพราะผู้เรียนไม่ต้องการครูอีกต่อไป ซึ่งในความจริงแล้ว ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญมากในการส่งเสริมการเรียนรู้ ในลักษณะนี้ แต่ในบทบาทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ผู้สอนโดยตรงเพียงอย่างเดียว ซึ่งประเด็นนี้ผู้วิจัยจะ

ได้กล่าวเพิ่มเติมในรายละเอียดต่อไปในการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายความสำคัญจากการเรียนรู้ที่พึ่งพาผู้สอนเต็มที่ไปสู่การเรียนรู้ที่ผู้เรียนพึ่งพาตนเองมากขึ้น

ตารางที่ 8 ความเชื่อของนิสิตคณะสองกลุ่มที่ 130 เรื่อง บทบาทของผู้เรียน และลักษณะของผู้เรียนภาษาที่ดี

ข้อที่	ข้อความ	ใช่ (%)	ไม่ใช่ (%)
1	นิสิตรู้ว่าตนเองมีความสนใจอะไร	79	21
2	นิสิตรู้ว่าตนเองมีปัญหาอะไรในการเรียนภาษาอังกฤษ	96	4
3	เมื่อได้รับงานชิ้นจากผู้สอนนิสิตสนใจศึกษาข้อผิดพลาดของตนเอง	75	25
4	นิสิตเรียนรู้จากข้อผิดพลาดของตนเอง และมักไม่ทำผิดซ้ำ	54	46
5	นิสิตมักจะเจียบในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ เพราะกลัวจะอายเมื่อทำผิด	58	42
6	ในการเรียนภาษาอังกฤษนิสิตชอบลองผิดลองถูกเสมอ	42	58
7	นิสิตรู้ตัวเมื่อใช้ภาษาผิด	58	42
8	นิสิตรู้ว่าถ้าจะเก่งภาษาอังกฤษต้องหมั่น ใ้ช้อยู่เสมอ	100	0
9	นิสิตมักหาโอกาสใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนเสมอ	25	75
10	นิสิตเรียนภาษาอังกฤษไม่ดีเพราะความจำไม่ดี และท่องไม่เก่ง	42	58

จากข้อมูลที่ได้ มีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับนิสิตกลุ่มนี้ ซึ่งคล้ายคลึงกับนิสิตคนหนึ่ง que เลือกมาศึกษาคือ ร้อยละ 96 ของนิสิตทราบว่าตนเองมีปัญหอะไรในการเรียนภาษาอังกฤษ และนิสิตส่วนมาก (ร้อยละ 79) รู้ควาตนเองมีความสนใจอะไร ส่วนเรื่องระดับการเรียน 2 ระดับคือ การจำได้ (Recognition) และความสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องในสถานการณ์ที่ต้องสื่อสาร (Production) ยังคงมีความแตกต่างมาก คล้ายคลึงกับในกรณีของนิสิตคนหนึ่งคือร้อยละ 75 และร้อยละ 54 ตามลำดับ ซึ่งประเด็นนี้ก็อาจจะอธิบายได้ในทำนองเดียวกันคือ นิสิตมีโอกาสใช้ภาษาน้อย กล่าวคือเพียงร้อยละ 25 ที่กล่าวว่าใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน (ซึ่งส่วนมากจากการสัมภาษณ์ทั่วไปพบว่า การใช้ภาษาอังกฤษส่วนมากเพื่ออ่านตำราวิชาของตน อันเป็นการอ่านเอาความ ไม่ได้สนใจภาษา บางครั้งเป็นการศึกษาโจมตีในวิชาคณิตศาสตร์ และสูตรทางเคมีซึ่งผู้เรียนกล่าวว่า ไม่ได้อาศัยความรู้ทางภาษาอังกฤษช่วยมากนัก และจากการสัมภาษณ์พบว่า กรณีเช่นนี้เกิดขึ้นไม่บ่อยนัก และเกิดในผู้เรียนเพียง 1 ใน 4 หรือร้อยละ 25 เท่านั้น) เมื่อพิจารณาข้อมูลนี้กับข้อมูลตัวอื่น ๆ เช่น ร้อยละ 58 ของผู้เรียนจะอายเมื่อทำผิด และมีเพียงร้อยละ 42 ที่ชอบลองผิดลองถูกในการใช้ภาษา ประกอบกับมีผู้เรียนเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 42) เชื่อว่าการเรียนภาษาต้องอาศัยความจำและการท่อง (ซึ่งความเชื่อดังกล่าวจะทำให้ นิสิตมองดูการเรียนภาษาเป็นเรื่องน่าเบื่อหน่ายมากกว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และมีลักษณะที่แตกต่างจากวิชาทางสายวิทยาศาสตร์ที่อาศัยความเข้าใจ การสังเกต การฝึกฝนทำซ้ำ และการสรุปกฎเกณฑ์จากการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ) ทำให้ผู้วิจัยได้ภาพที่ชัดเจนว่า การส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถทางภาษาดีขึ้น ต้องมุ่งที่การปรับเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ รวมทั้งการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่เหมาะสม และน่าสนใจสำหรับผู้เรียน และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้โอกาสเหล่านั้นจริง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น มากกว่าความเชื่อที่ว่า การที่จะเก่งภาษาอังกฤษต้องหมั่นใช้อยู่เสมอเพียงอย่างเดียว ซึ่ง นิสิตทั้งกลุ่ม (ร้อยละ 100) มีความเชื่อเช่นนั้น

ตารางที่ 9 ความเชื่อของนิสิตคณะสองกลุ่มที่ 130 เรื่อง แรงจูงใจในการเรียน

ข้อที่	ข้อความ	ใช่ (%)	ไม่ใช่ (%)
1	นิสิตต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เพราะสำคัญต่อการเรียนและอาชีพ	100	0
2	นิสิตคิดว่าความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ช่วยให้ตนมีชีวิตส่วนตัวและสังคมที่มีความสุข	96	4
3	นิสิตชอบภาษาอังกฤษเพราะได้คะแนนดีมาตลอด	4	96
4	นิสิตจะมีกำลังใจในการเรียนเมื่อได้รับข้อมูลย้อนกลับที่ดี และผู้สอนคอยให้คำชม	87.5	12.5
5	นิสิตคิดว่าการเรียนภาษาอังกฤษไม่จำเป็นปมค้อย และทำให้ขาดความมั่นใจในตัวเอง	62.5	37.5
6	นิสิตพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่ยากในการเรียนภาษาอังกฤษ	62.5	37.5
7	นิสิตมักเกียบในชั้นเรียนเพราะกลัวอายเมื่อทำผิด	58	42
8	นิสิตมีความเชื่อมั่นว่าถ้านิสิตพยายามจะพัฒนาตนเองในการเรียนภาษาได้	92	8

จากการที่นิสิตประเมินตนเองในมิติที่ 3 ที่เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียน จะเห็นได้ว่า นิสิตทั้งกลุ่ม (ร้อยละ 100) ต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เพราะตระหนักว่าภาษาอังกฤษมีความสำคัญต่อการเรียนและอาชีพ ร้อยละ 96 ของนิสิตกลุ่มนี้คิดว่าความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ช่วยให้ตนเองมีชีวิตส่วนตัวและสังคมที่มีความสุข ร้อยละ 92 ของนิสิตกลุ่มดังกล่าวเชื่อมั่นว่าถ้านิสิตพยายามจะพัฒนาตนเองในการเรียนภาษาอังกฤษได้ ข้อมูลดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่านิสิตมีแรงจูงใจที่สำคัญในการเรียนอยู่ในระดับสูง คือตระหนักว่าภาษาอังกฤษมีความสำคัญต่อการเรียน อาชีพ ชีวิตสังคม และชีวิตส่วนตัว และเชื่อมั่นว่าความพยายามของตัวเอง (อันเป็นสิ่งที่อยู่ภายในตัวผู้เรียนเปลี่ยนแปลงได้ และผู้เรียนควบคุมได้) เป็นตัวกำหนดความสำเร็จ (และความล้มเหลว)

ของการเรียน (Weiner, 1986 อ้างใน Dickenson, 1995) อย่างไรก็ตาม การให้ความสำคัญกับแรงจูงใจภายนอก อันได้แก่ ข้อมูลย้อนกลับที่ดี และคำชมของผู้สอนยังมีอยู่สูง คือร้อยละ 87.5 ของผู้เรียนกลุ่มนี้คิดว่าสิ่งเหล่านี้จะช่วยทำให้เกิดกำลังใจในการเรียน ความมั่นใจในตัวเองอันเกิดจากการได้คะแนนดี และการได้รับการยอมรับจากผู้อื่นเรื่องความสามารถของตนก็นับว่าเป็นแรงจูงใจในการเรียนที่สำคัญด้วย อันจะเห็นได้จากการที่นิสิตร้อยละ 62.5 และร้อยละ 58 ตามลำดับ มีความเชื่อเช่นนี้ในภาพรวมแล้ว ผลที่ได้จากการประเมินตนเองเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนของนิสิตคณะสอง ไม่แตกต่างจากผลที่ได้ในกลุ่มนิสิตคณะหนึ่งมากนัก ยกเว้นในประเด็นที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนภาษาอังกฤษที่ได้กับความชอบภาษาอังกฤษ ซึ่งมีนิสิตคณะวิทยาศาสตร์เพียงร้อยละ 4 เท่านั้นที่บอกว่าชอบภาษาอังกฤษเพราะได้คะแนนดีมาตลอด ซึ่งประเด็นนี้จะมีความสอดคล้องกับระดับความสามารถด้านภาษาของนิสิตในกลุ่มคณะสองที่เลือกมาศึกษาอย่างชัดเจน

โดยสรุปแล้ว นิสิตกลุ่มนี้โดยเฉลี่ยมีความสามารถทางภาษาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และมีทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษที่ค่อนข้างลบ ในส่วนของความเชื่อของผู้เรียนเรื่องบทบาทของผู้สอน นิสิตส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับผู้สอนมากในเกือบทุกประเด็น แต่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่านิสิตในคณะหนึ่ง ส่วนในด้านบทบาทของผู้เรียน และลักษณะของผู้เรียนภาษาที่ดี ผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนคณะสองคิดว่าตนเองทราบปัญหาของตนในการเรียนภาษาอังกฤษ รู้ว่าตนเองมีความสนใจอะไร ทราบว่าจะเรียนภาษาอังกฤษให้ดีได้อย่างไร แต่ไม่ได้หาโอกาสใช้วิธีเหล่านั้นเท่าที่ควร ซึ่งลักษณะดังกล่าวคล้ายคลึงกับนิสิตคณะหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียน นิสิตคณะสองมีลักษณะคล้ายคลึงกับนิสิตคณะหนึ่งคือ ตระหนักว่าภาษาอังกฤษมีความสำคัญกับชีวิตทุก ๆ ด้าน อีกทั้งเชื่อมั่นว่าถ้าตนเองพยายามจะสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถด้านภาษาของตนได้ แต่อย่างไรก็ตามแรงจูงใจภายนอกก็มีความสำคัญมากเช่นกัน

นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้ประเมินพัฒนาการของตนเองในด้านต่าง ๆ 6 ด้านที่นับว่าเป็นคุณสมบัติหลักของผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง คุณสมบัติ 6 ด้านดังกล่าวได้แก่ การมีความพร้อมและเต็มใจร่วมรับผิดชอบในการเรียนรู้ การมีความสามารถวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง การมีความสามารถกำหนดเป้าหมาย และวางแผนในการเรียนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การมีความสามารถประเมินตนเองได้ การมีความสามารถแก้ปัญหาได้ และการมีความภาคภูมิใจในตัวเอง จากการให้นิสิตประเมินตนเองใน

ส่วนที่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว โดยใช้เกณฑ์ 1-5 ซึ่ง 1 หมายถึงน้อยที่สุด และ 5 หมายถึงมากที่สุด ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของทั้งกลุ่มของการประเมินตนเองในพัฒนาการ แต่ละด้านเป็นดังนี้

ตารางที่ 10 ผลการประเมินตนเองของนิสิตคณะสองกลุ่มที่ 130 เรื่อง คุณสมบัติของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

คุณสมบัติ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.
1. มีความพร้อมและเต็มใจร่วมรับผิดชอบในการเรียนรู้	3.7	0.44
2. สามารถวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง	3.4	0.44
3. กำหนดเป้าหมายและวางแผนในการเรียนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้	3.3	0.74
4. สามารถประเมินตนเองได้	3.3	0.30
5. สามารถแก้ปัญหาได้	2.8	0.74
6. มีความภาคภูมิใจในตนเอง	3.5	0.59

โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่า นิสิตกลุ่มนี้ประเมินตนเองในส่วนที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ในระดับปานกลางถึงมาก (2.8-3.7) โดยที่ คุณสมบัติด้านการมีความพร้อมและเต็มใจร่วมรับผิดชอบในการเรียนรู้ แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 3.7 รองลงมาคือ การมีความภาคภูมิใจในตัวเอง (3.5) การสามารถวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง (3.4) การกำหนดเป้าหมายและวางแผนในการเรียนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และการมีความสามารถประเมินตนเองได้ (3.3) และอันดับสุดท้ายคือความสามารถในการแก้ปัญหา (2.8)

เมื่อเปรียบเทียบภาพรวมนี้กับภาพรวมของนิสิตคณะหนึ่งกลุ่มที่เลือกมาศึกษา จะพบว่าค่าเฉลี่ยของคุณสมบัติเกือบทุกด้าน (ยกเว้นการมีความภาคภูมิใจในตัวเอง ซึ่งการประเมินของนิสิตทั้ง 2 กลุ่มเท่ากันอยู่ที่ 3.5) ของนิสิตคณะหนึ่งสูงกว่าคณะสอง แต่อย่างไรก็ตามนิสิตทั้ง 2 คณะ ประเมินตนเองว่ามีความพร้อมและเต็มใจร่วมรับผิดชอบในการเรียนรู้ อยู่ในระดับสูงสุด ซึ่งนับเป็นจุดตั้งต้นที่ดีในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิต และประเมินว่าตนเองมีความสามารถแก้ปัญหาได้ อยู่ในระดับต่ำสุดคือที่ 3.2 และ 2.8 ในกลุ่มนิสิตคณะหนึ่งและคณะสองตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาประเด็นนี้แล้วทำให้ผู้วิจัยคิดว่า บทบาทของผู้สอนในการคอยให้ความช่วยเหลือ และการปรึกษาหารือ

กับผู้เรียนเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนค่อย ๆ ถ่ายโอนการพึ่งพาจากการพึ่งพาผู้สอน มาเป็นการพึ่งพาตนเอง ในช่วงการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนการสอนแบบผู้สอนเป็นศูนย์กลางมาสู่การเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีบทบาทมากขึ้น ในการเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้